

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/24 strani	Din 80.—	1/8 strani	Din 350.—	1/2 strani	Din 1000.—
1/12 strani	Din 160.—	1/4 strani	Din 500.—	1/4 strani	Din 2000.—
1/6 strani	Din 250.—	1/2 strani	Din 700.—	Priloga listu stane Din 100 za 1000 kóm.	

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Štev. 15.

V Ljubljani, 15. avgusta 1931.

Leto 48.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju pri kolodvoru; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjkovcih pri Lovro Petrovarju; v Murski Soboti pri kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri Matevž Stržaju; v Ptuju pri Kmetijskem društvu.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljatve.

Apneni dušik 16/19% v pločevinastih posodah po Din 250 za 100 kg v vrečah po 235 Din. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Cilski soliter, 15,5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.— za kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.

Kaljeva sol 42%. Na drobno po Din 164 za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo Din 85. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 124 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Mešano gnojilo K. A. S. mineralno, ki vsebuje 8% kalija, 2% dušika in 8% fosforove kisline po Din 130 za 100 kg.

Nitroskal-Ruše, mešano gnojilo, za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 146 za 100 kg, vreče po 50 kg Din 75.

Razkležena kostna moka. 30% fosf. kisline, 1/2% dušika po 1 in 110.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborna dušičnata gnojilo za vinograde po 110 Din.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 90.—, 100 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 110 za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žilindra 18% po Din 106, 19% po Din 112, 20% Din 118 za 100 kg, pri vagonškem odjemu cené po dogovoru. Opozarjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18%no blago, ker moramo prevzeti žilindro od tovarne le od 18—20%. Tovarne zamorejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

Semena.

Ozimna grašica Din 3.50.

Inkarnatna (rdeča detelja) po Din 9.—.

Porzol, sredstvo za uničevanje snetjavosti zavitek 200 gr po Din 20.—, očisti 100 kg semena.

Krmila.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kg po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg.

Lanene tropine za 38-40% beljakovin in tolšče po Din 2.60 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 7 za kg, na drobno Din 8.— za kg.

Kibje olje za živino v ročkah po 3 kg = 70 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po 1/2 litra Din 18.—, v steklenicah po 1 1/2 Din 30; v posodo kupca po 22 Din za kg.

Promiul, pravilno sestavljena krma za perutnino, pospešuje nesnost kokoši. Na drobno po 11 Din kg.

Zivinska sol v vrečah po 50 kg za Din 82 (samo v Celju).

Pekla hrana za živino z vitaminom po Din 62 za kg.

Rudninski kamen za lizanje komad Din 12, aluminijasti obroč k temu Din 15.

Zivinorejski in mlekarški predmeti.

Slamozernica KS 2A za ročni pogon Din 2000.

Slamozernica Köla H320 za motorni pogon po Din 3200.

Slamozernice Borek: JS8 po Din 1680, VS10 po Din 1890, VFS12 po Din 2200, VFSR12 z verigo po Din 2250, VFS14 z verigo po Din 2770, Alpina 12 po Din 2350, HLC za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2600, z varnostno varovalko Din 2800, EAS za motorni pogon Din 3400, z varovalko Din 3700, EBBS za motorni pogon Din 3800, z varovalko Din 4100, Rapid 12 po Din 4300, z varovalko Din 4700.

Drobiljač (šrotar) „Gloria 3“ Din 3600, drobiljač za oves EMO po Din 2000.

Reporeznica Borek EWC po Din 980, EWL po Din 740, EWO po Din 740.

Reporeznice, domače, male po Din 370, velike po Din 700

Telečji napajalniki po Din 130.

Gumljevi seski za napajalnike po Din 30.

Gobčni odpiralci Expres Din 150 za komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit, po Din 2250, E2 za 100 lit. po Din 1400, F za 140 lit. po Din 2000; G za 200 lit. po Din 3800.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. Din 700, KI 10 lit. po Din 1850, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Pinje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 50 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija), v škatljicah po 25 gr po Din 12, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 500 gr po Din 180.

Brzoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625; 120 literski po Din 1850

Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom 70 literski po Din 1400; 90 literski po Din 1700.

Brzoparilnik domači, s pocinjenim kotlom 60 literski po Din 1030; 80 literski po Din 1150.

Garkon zoper rastlinske škodljivce 15 Din.

Garkon zoper živalske kožne bolezni 15 Din.

Živnozdravniški predmeti (češki izdelek); požiralnikove cevi za teleta po Din 70, za goved po Din 180; trokarji za teleta

po Din 70, za goved po Din 70, irigatorji kompletni (po 3 litre) po Din 80; obroči za bipe poniklani po Din 26, navadni po Din 22; toplomer za merjenje vročine po Din 25 in 30; znamke za perutino celoidne po Din —25 za komad, aluminijaste z številkami po Din —75 za komad, sesalne znamke za živino po Din 1.50 za komad.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 10.

Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Solbar, zavitki po 1 kg Din 26, po 5 kg Din 22 za kg.
Nosprasen, zavitki po 5 kg Din 24 za kg, 1 kg Din 30.
Agritox v posodah po eno šestnajstinko litra po Din 18, po četrť litra po Din 40.

Arsol po 500 gr po Din 35.
Sulfarol 500 gr po Din 23.
Cepilna smola v škatljicah po ¼ kg po Din 8; v škatljicah po ¼ kg po Din 15; ½ kg po Din 28.
Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepjenja sadnega drevja od Din 33 do Din 102.

Brusni kamni za Kundejevo blago po Din 10 umetni in po Din 40 naravni.

Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 50 do Din 54.
Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od Din 20 do Din 42.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezd Din 135 do 150, peresa k škarjam po Din 1.
Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.

Drevesne žage Din 40 do 90.
Drevesne ščetilnice (krtače), za čiščenje debel in vej na starem drevju od Din 18 do Din 40.
Strgule za drevje po Din 26.—.

Škropilnice ročne, Ferras, bakrene po 1 lit. Din 200, ponikljane 1 lit. Din 220. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 20 za komad.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechville“, ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2600.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechwile s 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1200.

Samodelna nahrbtna škropilnica Vega francoski sistem z 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1540.

Škropilnice, Flickove nahrbtnice po sistemu Jessernigg po Din 740 komad, s pumpo na poteg po Din 740 za komad.

Razpršilnik Flick za visoko drevje po Din 110 za komad.
Sadni mlin Weis Din 3500.

Saxonia aparat za konzerviranje sadja Din 180 za komad.
Sadni obirači od Din 15 do Din 40.—.

Sadni mlinci „K“ Din 1350.—.

Škarje za strizenje meje od Din 40 do Din 120.
Papirnati drevesni pasovi za lovljenje mrčesa po Din 3 za meter.

Papir za lepilne pasove po Din 1 za meter. Dobi se v ovitkih po 50 metrov.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kaute,

Rafija liče, kg po 18.— Din.
Vilaste lopate za rahlanje zemlje po Din 90.

Vrtno zalivalke „Jajag“ 10 lit. Din 160, 12 lit. 180, 14 lit. Din 200, 16 lit. Din 215, 3 lit. Din 155.

Vinogradniški in kletarski predmeti.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 80 za kg.
Epoxid za čiščenje vina po Din 50 za kg.

Salodín (antiklor natrijev tiosulfat) v sodih po ca 300 kg, a Din 5.60 za 1 kg, v manjših količinah po Din 6.— za 1 kg.

Uranlja zelenilo v zavitkih po 1 kg a Din 60, po ½ kg Din 33.—, v zavitkih po 15 dkg Din 15.—.

„Stopp“ nastavke za šropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwille po Din 140.

Trtne škropilnice, bakrene, original Vermorel po Din 480, prava francoska Superleu po Din 500, in original Austria po Din 500 za komad.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, razpršilnik Deut po Din 130, navadni razpršilnik po Din 16. Prehodna pipa z brizgalno cevjo s cedilom po Din 80 za komad.

Fenolftaleinov papir za preskušanje gallčne zmesi po Din 1 za zvez.

Gumiljeve vezi po Din 120 za kg.
Gumiljeve cevi za škropilnice po Din 15 za meter.

Gumiljeve kroglice po Din 2.— do 2.50.
Gumiljeve plošče po Din 10.— za 1 komad.

Žveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.
Žveplalnik za sode po Din 60 za komad.

Žveplalnik, ročni, a Din 65 za 1 komad.

Poljedelsko orodje in stroji.

Kose Flugs, kranjske (s patentiranim kosirjem) 60 cm (22 col), 65 cm (24 col), 70 cm (26 col), 75 cm (28 col) po Din 49, 50, 52, 55.

Gnojnične sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 930, 360 cm po Din 950, 390 cm po Din 975, 420 cm po Din 1000, 450 cm po Din 1025, 290/420 cm po Din 1150.

Gnojnične sesalke F 400 Din 980 F 450 Din 1000.
Gnojnična sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1250, 3.5 m po Din 1300; podaljšek 1.50 m Din 250.

Razpršilnik za gnojnice sode po Din 110.
Robkač za koruzo EMR po Din 1120, mali ročni po Din 110.

Lopate za šitlanje po Din 24.
Lopate za nakladanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.
Vile železne, s tremi rogli po Din 14, s štirimi po Din 15.

Vile garantirane, s štirimi rogli po Din 25, s tremi rogli po Din 23.

Francoski ključi (francozi) Rapid, mali po Din 35, veliki po Din 100 za komad.

Sackovi plugi in plužni deli:

R14MN po Din 1600, **D10MN** po Din 1050, **D9SS** po Din 1100, **D8MN** po Din 1000, **D7MN** po Din 900.— s plužno na vijake Din 1100, **D6MNR 750**, **D5MNR** Din 700, dvojni obračalni plug **BW5** po Din 1650, dvobrazdni plug **Z19** po Din 1520, obračalni plug **NW5** po Din 1130, **NW1** po Din 1.150.

Plug E6X po Din 700.—, **E6WN** po Din 730, **E6Y** Din 750, **K6Z** po Din 1.100.

Osipalnik DHUN po Din 700. **Osipalnik BHR** a Din 400.
Glave D9SS po Din 410, **D8MN** po Din 400, **D7MN** po Din 300; **D6MN** po Din 270; **SUN** na dve brazdi 420 Din, za osipanje 300 Din; **HNW7** po Din 470, **osipalnik DHUN** po Din 480. **Glave L5** po Din 200, **L6** po Din 220, **H6WN** po Din 260.

Glave URB4 za lesene pluge po Din 150.
Lemeži za D7 po Din 30, za **D6** po Din 25, za obračalne pluge po Din 35, **6R24** po Din 48.

Plazi za D6 in D7 po Din 15 za komad.
Crtala za D8 po Din 30, za **D7** in **D6** po Din 25.

Deske za D6MN po Din 90; za **D7MN** po Din 100.
Izrovač za krompir po Din 300.

Prevozna priprava za D7, D6 po Din 190.
Kultivator FZBVR s 7 noži po Din 1600, z 9 peresnimi noži po Din 1700.

Plužna z peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhaak po Din 1.200.

Plužna na vijake po Din 650.
Plužne, enokolesne po Din 170.

Brzoklepalnik „Stubaier“ po Din 370 za komad.

Brane:

Dvodelna njivska brana 4b, široka 166, težka 62 kg a Din 700.

Trodelna njivska brana IVa, široka 2.50 m, težka 92 kg. Din 1300.

Dvodelna njivska brana I široka 2 m, težka 88 kg Din 1350.
Trodelna njivska brana Ia, široka 2.25 m, težka 107 m Din 1450.

Travniške brane z zvezdnimi členki Z. 2. široke 1.50 m, težke 47 kg Din 700.—, Z 3 široka 1.85 m, težka 57 kg po Din 780.—, Z 5, široka 1.50 m, težka 53 kg po Din 720.—.

Travniške brane z noži N 3, široke 1.80 m, težke 80 kg Din 1000. **N 4**, široke 1.50 m, težke 65 kg po Din 900.

Kombinirana travn. in njivska brana KW1, dvodelna, široka 1.50 m, težka 60 kg po Din 950, njivska brana **KW2**, široka 2.25 m, težka 88 kg, trodelna po Din 1350.

Lahke posevne IVA L po Din 520; **IVb L** po Din 450.
Brane na krožnike SEIOL Din 3500.

Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 650, ročni po Din 160.

Izluščevalec za deteljo EVSM Din 1650.
Triljerji (originalni Heidoldi), razr. II/2 po Din 3450, V/2 po Din 4850, II/1a po Din 2350.

Žitočistilniki Č. po Din 1400 za komad; **K.** po Din 1500 za komad; **Exner 4b** 2000 Din.

Mlatilnica US4b 57 cm široka, za pogon z vitljem po Din 2730; **US6b**, 57 cm široka, za motorni pogon po Din 1940; **US1** za ročni pogon Din 2550; **B2**, 57 cm širine, s tremi stresali Din 4200; **Jura**, 57 cm širine z navadnim čistilom Din 5250.

Mlatilnica „Ural“ široka Din 20.000.
Kosilica dvovprežna Knotek Din 4400.

Kolo za kosilico Din 400.
Odlagalna priprava za žito Din 700.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA po Din 4550; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po Din 4800.

Sejalni stroj Sack H9 po Din 2.700, H5b a Din 2.000.

Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po Din 4500, petnajstvrstni po Din 4800.

Sejalni stroji. Dvovrstni sejalni stroj za koruzo po Din 900.

Senior ročne sejalice H po Din 920, L4 po Din 1.150.

Vitelj (gepelj) EGB po 3000 Din; EGF transmisija za vitelj ER po Din 1630, D800 po Din 540.

Bencin motorji Lorenz 2½—3 KS Din 8000, 3—4 KS Din 10.000, 3—4 KS stabilni Din 9000, 4—5 KS prevozni Din 14.000.

Grablje za seno po Din 5000.

Jerمني za pogon strojev: 120 mm po Din 112 za 1 m 100 mm po Din 87 za 1 m, 90 mm po Din 78 za 1 m, 80 mm po Din 60 za 1 m, 70 mm po Din 49 za 1 m, 60 mm po Din 31 za 1 m, 50 mm po Din 27 za 1 m, 40 mm po Din 25 za 1 m

PORZOL

je najsigurnejše sredstvo za prašenje semen pšenice, rži, ječmena, ovsa, itd. proti trdi ali smrdljivi sneti-glavnice, snežne plesni rži in pšenice, trde sneti ječmena itd.

Kmetovalci, ki so prošlo jesen semensko pšenico prašili s **Porzalom** proti snetjivosti in plesnobi, so imeli zgravo in bogato žetev.

Kmetovalci! Če vporabljate **Porzol**, pridelate več zdravega žita, prihranite pa 15—20% semena, delavnih moči in časa.

Zahtevajte cene in navodila na naslov:

„BILJANA“ A. D.
BEOGRAD

Tel. 3-80. Pošt. fah 423.

Glavno zalogo za Dravsko banovino in prodajo po tovarniških cenah pri

KMETIJSKI DRUŽBI
V LJUBLJANI

POSOJILNICA V MARIBORU

NARODNI DOM

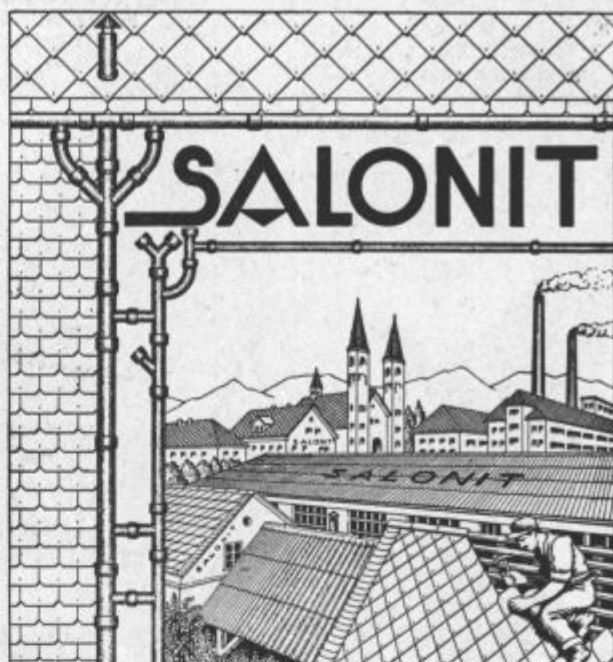
Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

Ovreste nevezane hranilne vloge po 5%,
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 6 1/2%.

Stanje hran. vlog nad Din 90.000.000—.

Rezerve značaje nad Din 6.000.000—.

Pecnila daje članom na vknjižbo po 8%,
na osebne poročila po 9%.

GENERALNO ZASTOPSTVO:

„ALPEKO“ TRGOVSKO IND. DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA — ZAGREB

TELEFON 29-30. TEL. 4-4-85

PORTLAND - CEMENT

Znamke „SALONA“ (Tower), „TITAN“, „EXELSIOR“, „LAVOCAT“ in „PRIMA“ kakor tudi visokovredni cement znamke „COLOSSUS“ in „MARTELLO“ dobavimo v juta in papirnatih vrečah vsako množino po konkurenčnih cenah iz naših skladišč:

Ljubljana:
Masarykova 23

Celje:
Klavniška 1

Maribor:
Einspielerjeva 7

Za vagonске dobave zahtevajte izjemne ponudbe!

„ALPEKO“
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DRUŽBA,
LJUBLJANA

Ljubljanski velesojem

„Ljubljana v jeseni“ — „Kraljev teden“

29./VIII.—9./IX. 1931.

Posebne razstave: Tujski promet, razstava slovenskih mest. — Kmetijstvo (mlekarnstvo in sirarstvo, jajca, čebelarstvo, vinarstvo, zelenjadarstvo, perutnina, kuncji, kmetijski stroji). — Higijena. — Novodobno gospodinjstvo. — Pohištvo, stanovanjska in hotelska oprema. — Industrijski in obrtni oddelek.

Za časa velesoja velike slavnosti „Kraljev teden“. (Operne in dramske predstave na prostem, glasbeni festivali itd.). — Legitimacije po Din 30.— prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske organizacije, biljetarne „Putnika“, velesojemski urad.

50% popust na železnicah. — Razstavišče obsega 40.000 m², 10 razstavnih zgradb. — Stanovanja preskrbljena.

Za Vas imamo 5 knjig

ki bodo Vaše odkritosrčne prijateljice, ki Vam bodo pametno svetovale in pomagale, kadar boste v zadregi.

Te knjige so: „Za pridne roke“, „Vzorna gospodinja“, „Kako naj kuham“, „Postanek otroka in njegov razvoj“ in „Koledar s praktičnimi nasveti“.

Naročnice ženskega lista „Žena in dom“ dobe vseh pet knjig za Din 37.—.

Če še niste naročnica našega lista, Vam priporočamo, da si „Ženo in dom“ takoj naročite. Izvolite si ogledati naš list pri svoji znanki in prepričali se boste, da bo tudi Vam mnogo koristil.

Naša srčna želja je, da si tudi Vi naročite te knjige. Saj Vam bodo knjige izdale marsikatero skrivnost, ki Vam je bila doslej prikrita.

Vaše geslo naj bo:

**„Več izobrazbe, več zdravja,
manj skrbi, manj dela.“**

Zato izpolnite spodnji desni del in ga pošljite v odprti kuverti na tale naslov:

Uprava lista „Žena in dom“, Ljubljana
Dalmatinova ul. 10/1.

ODREŽITE!

Naročam 5 knjig in sicer:

„Za pridne roke“ knjiga o ročnem delu.

„Vzorna gospodinja“ knjiga za gospodinjstvo.

„Kako naj kuham“.

„Postanek otroka in njegov razvoj“ in

„Koledar s praktičnimi nasveti za leto 1932“.

List „Žena in dom“ za pol leta od 1. 7. 1931 dalje.

Pošljite mi položno.

Razločen naslov:

Ime:

Bivališče:

Cesta: h. št.

Zadnja pošta:

ODREŽITE!

„Da sem imela te knjige, ko sem bila mlada, ne bi bilo v mojem življenju marsikaj drugače, lepše in boljše!“

Tako je vzkliknila stara mati, ko je videla te knjige.

Denar Vam vrnemo!

Ako Vam knjige ne bodo všeč, nam jih lahko vrnete v osmih dneh, nepoškodovane seveda, nakar Vam denar povrnemo.

Uprava.

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE V LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane 30 Din, za inozemstvo 40 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Novi trg šte. 3. Glavna urednika: Ing. Rado Lah in Franjo Kafol.

Štev. 15.

V Ljubljani, 15. avgusta 1931.

Leto 48.

VSEBINA: SPLOŠNO KMETIJSKO GOSPODARSTVO: Kmet v krizi. — Iz gospodarske prakse na kmetijski šoli v Št. Jurju pri Celju. — POLJEDELSTVO in TRAVNIŠTVO: Sejmo le čisto seme! — Sneti boj! — HMELJARSTVO: K obiranju. — SADJARSTVO in VRTNARSTVO: Sadni ogledi in razstave. — Kalij in druga gnojila na zelenjadnem vrtu. — Redkev. — Letošnja zelenjadna razstava na Velesejmu. — Notice. — VINARSTVO in KLETARSTVO: Kriza vinogradništva v Dravski banovini. — Pripravljanje vinske posode. — Vinska razstava, združena z vinskim sejmom v Ljubljani. — Vprašanja in odgovori. — Društvene vesti. — ŽIVINOREJA in MLEKARSTVO: Živinorejski paberki. — Vprašanja in odgovori. — Razno. — GOZDARSTVO: Jesenska saditev v gozdih. — ZADRUŽNIŠTVO: Ustanavljajmo kmetijske strojne zadruge! — GOSPODINJSTVO: Kako olajšati ženi gospodinjstvo. — Razno. — DRUŽBENE ZADEVE in RAZNO: Uradne vesti. — Gospodarske vesti. — Razne vesti.

Splošno kmetijsko gospodarstvo.

Kmet v krizi.

M. M.

Vaši članki v „Kmetovalcu“ so sicer vedno zanimivi in poučni, toda, kakor ste ga napisali v 13. št. „Za omiljenje gospodarske krize“, tako potrebnega in resničnega še niste nikoli napisali. Samo, da bi kaj pomagalo, dokler ni prepozno. Da bi vsaj oblasti ki imajo v zakonu možnost uravnavati cene, uvidele, da to, kar se sedaj dogaja, vodi z neznansko hitrostjo v propast kmetijskega stanu. In kaj potem, če propade kmet, ki redi vse stanove?

Svetovna vojna je pokazala, da ne privede do zmage samo orožje, ampak tudi kruh, in to v prvi vrsti. To spoznanje je prišlo tudi do kmeta, ki se dandanes dobro zaveda, da on redi in bogati vse človeštvo. Če zmanjka kruha, se rušijo vse sile in moči. Zato je tudi resničen kmetijski pregovor: Uniči kmeta in vse drugo bo uničeno! In žal nismo od tega več daleč.

Pri nas popravljajo banovinsko cesto in mnogo kmetov dela na njej, da zaslužijo kak dinar za najpotrebnejše. Pred kratkim se je pri meni zglašil nek brezposelni tujec in je prosil za kruh in delo. Ker ga ne potrebujem, sem mu nasvetoval, naj vpraša na cesti za delo. Najprej je močno zaklel, potem pa zaničljivo izjavil, da je vprašal, pa ga ni dobil, ker delajo tam sami kmetje. Na kratko sem mu razložil,

zakaj da delajo in zakaj kmeta povsod radi vzamejo, namreč zato, ker pridno dela, godi se mu pa slabo, da rajše pusti posestvo in gre drugam za zaslužkom. Tujec je povsod glavo in odšel.

Včasih so kmetijski sinovi tekmovali, kdo bo doma prevzel posestvo. Dandanes pa se tega vsak brani in si rajše poišče drugje zaposlitve. Poznam boljšega posestnika, ki ima lepo in vzorno urejeno kmetijo ter dva sinova. Nobeden od njiju ni na domu; eden je šofer, drugi mesar in obema se boljše godi kakor pri očetu.

Kako težko je sedaj v tej splošni krizi gospodariti v Savinjski dolini, ki je navezana na hmelj, naj služi sledeči primer: Mlad kmet, ki je prevzel l. 1927. posestvo po svojih starših za 150.000 Din (takrat so bila posestva najdražja), se je oženil in priženil 50.000 Din. Ker je že l. 1928. nastopila hmeljska kriza in ni mogel vkljub svoji pridnosti prigrisposdariti za obresti, popravila in druge potrebe, se je zadolžil, tako da še danes dolguje 150.000 Din. Navadno zadenejo mladega gospodarja še nesreče. Kako naj spravi skupaj obresti za ta dolg, davek, poleg tega naj pa še plačuje delavce in krije druge izdatke? Ni čuda, ako izgubi veselje do rodne grude, do dela in končno pride na kant, kajti njegovo posestvo danes ni več toliko vredno, za kolikor se je zadolžil. Če pojde tako naprej, ne bo v nekaj letih nobenega pravega posestnika več. Skrajni čas je, da

se kmetu pomaga na en ali drug način, drugače propade vse naše gospodarstvo.

Pripomba uredništva: Objavili smo ta dopis preprostega kmetovalca iz Savinjske doline, v katerem opisuje položaj tamošnjega kmeta. Toda tako izgleda danes po vsej Sloveniji in, če ne bodo oblasti kaj ukrenile v izboljšanje tega stanja, bo katastrofa kmalu tu. Kakor je vlada v žitorodnih pokrajinah naše države določila najnižje cene za žito, ki jo kmet pri prodaji mora doseči, tako bi morala ukreniti tudi pri nas nekaj, da omogoči kmetom odprodajo živine po znosnih cenah. — Nadalje je iz številnih drugih dopisov, ki jih je družba prejela od svojih članov, razvidno, da je sklep glavnega odbora za omiljenje agrarne krize našel ugoden odmev med kmetovalci, ki pa sedaj nestrpno pričakujejo primernih ukrepov od strani oblasti.

Iz gospodarske prakse na kmetijski šoli v Št. Jurju pri Celju.

III. Katere kulturne rastline gojimo in v kakšnem obsegu?

Ing. V. Petkovšek.

V sedanji težki gospodarski krizi se vidi, kako težko je določiti, kateri kmetijski panogi naj damo prednost in katere kulture naj gojimo v večjem obsegu. Vse pa kaže, da bo ostala tudi v kmetijskem obratu najzanesljivejša zlata sreda, posebno, ker se da iz te po tržnih razmerah še najlažje dvigniti za trg ali drugi pridelek. Ker se mora vračati zopet večje število kmetijskih fantov, ki so odšli v tvornice in rudnike, nazaj na domačo zemljo, se bo moralo in tudi moglo razviti zopet večstransko delo na kmetiji. V resnici je že preveč prevladoval glas, da se obdelovanje polja ne izplača več ter naj se vse polje izpremeni v travnike, oziroma poseje v deteljami. Podnebne, pa tudi tržne razmere v Sloveniji so tako nestalne, da je enostranska organizacija na eno gospodarsko panogo, kakor tudi le na eno kulturo, zelo riskantna (nevarna), posebno še v sedanjem času. Možnost sušnih let, a tudi nesrečno padanje cen živini nam brani, da bi se posvetili le živinoreji, kako je pa s prevelikim pospeševanjem hmelja ali vinogradništva, vedo prizadeti predobro.

Kmetijski obrat pa zahteva že po svoji naravi gotovo vsestranost, stalnost in starokopitnost, ker že plodored sam zahteva gotovo stalnost glede kultur, pridelovanja gnoja in gnojenja ter glede dela in pridelkov. Napredni gospodar bo pa pri tem s svojim znanjem in razumom posegel v toliko vmes, da bo po domačih, talnih in tržnih razmerah v tej enoti dvignil ono panogo in one kulture, ki so za kraj najprimernejše, imajo za trg najvišjo vrednost ter nadomeste v prehrani družine in živine ves nakup, da odpadejo vsaj v tem vsi izdatki. Tudi je v večstranskem obratu mogoče izvesti organizacijo gospodarskih del tako, da odpade vsako kupičenje dela na gotove dobe ter da se morejo ta opraviti s stalno lastno družino, ki pa najde tudi zaposlenost preko vsega leta.

Prva in temeljna panoga v tej organizaciji ostane vedno še tudi pri nas **poljedelstvo** in se je pri po-

speševanju drugih kmetijskih panog ta skoraj nekoliko preveč zanemarila. Na poljedelstvu slone druge panoge in pravzaprav samo pri tej se dajo z razumnim delom res podvojiti pridelki ter tako zaposliti in preživeti tudi na manjši kmetiji številnejšo družino. Treba se je pa držati načela, zlasti na srednji in večji kmetiji, da se vzgajajo le najglavnejše kulture, da ne razpade delo v podrobnosti.

Razmerje zemljišč ter kulturnih rastlin v legah s težko zemljo na srednji kmetiji bi odgovarjalo nekako razdelbi teh na zavodu. Tako zavzema obseg polja nekako polovico toliko kakor obseg travnikov ter se goji na tem okrog 50 odstotkov žitaric, 25 odstotkov okopavin ter 25 odstotkov detetje.

Od žitaric ostaneta na težki zemlji v naših razmerah glavni pšenica in oves. **Pšenica** je vkljub razmeroma nizkim cenam še vedno naša najdražja in najplemenitejša žitarica ter se v intenzivnem gospodarstvu, posebno na težki zemlji s pravilno odbero in pravim mestom v kolobarju da dvigniti pridelek do iste višine kakor v najugodnejših žitnih krajih. Tako daje na zavodu v 20 letnem razdobju povprečno nad 20 q na ha, v ugodnih letinah pa doseže 30 q. Poleg tega pa da isto zemljišče še isto leto povprečno 12 q ajde, ozir. 300 q repe ali do 300 q zelene koruze, kar je pravzaprav mogoče v zvezi s pšenico samo v Sloveniji. Gospodar pa pri tem ne sme misliti, da kaže svoj napredek že v samem izmenjavanju semen, kajti danes že vsak ve, da bo z novim semenom eno ali dve leti res imel lepše prilike, a ker seme ni aklimatizirano (udomačeno), bo kmalu pridelek slabši kakor pri domači. Ako je domača sorta vsaj srednje dobra, zemlja sama pa bolj slaba, je bolje ostati pri domači ter to z odbiranjem izboljšati; ako imamo pa dobro zemljo, je pa treba s poskusi najti za kraj najboljšo, nato jo pa ohraniti v stalni vrednosti. To je pa mogoče le, ako tudi sami sodelujemo ter odbiramo najlepše in najtežje seme, damo to v kolobarju na zemljo s staro, dobro, gnojno močjo, ter posejemo nekoliko redkeje.

Kakor da pšenica še vedno najcenejši in najboljši kruh za družino, tako da **oves** najboljši in najcenejši zrnje za mlado živino. Tudi pridelek ovs se da s pravilnim delom pri nas krepko dvigniti, kajti na zavodu daje povprečno 25 q na ha, dvignil se je pa tudi že na 38 q. Seveda ne sme pri tem služiti oves za negospodarsko izmozganje zadnjih moči iz zemlje, marveč mu moramo dati, četudi zadnje, vendar primerno dobro mesto v kolobarju. Kot dober zaščitni usev za deteljo mora priti že zaradi detelje na zemljo s staro gnojno močjo, hvaležen bo pa še posebno, ako dobi tudi nekaj fosforja, ki smo ga dali detelji pod njim, naj bo že v obliki superfosfata ali razklejene kostne moke. Zemljo moramo preorati že jeseni ter najtežje odbrano seme posejati in to bolj na redko, prav rano spomladi, da mu omogočimo s tem daljšo dobo rasti. Brez njega pa tudi ni prave odrede mladih živali.

Rži je najbolje, da damo pri nas, zlasti na težki zemlji, po vsem slovo, deloma, ker v naprednem gospodarstvu s prisiljenim poviškom pridelka pridelamo le več slame, deloma, ker ne jemo več radi rženega kruha.

(Konec prih.)

Poljedelstvo in travništvo.

Sejmo le čisto seme!

Ing. I. Zaplotnik.

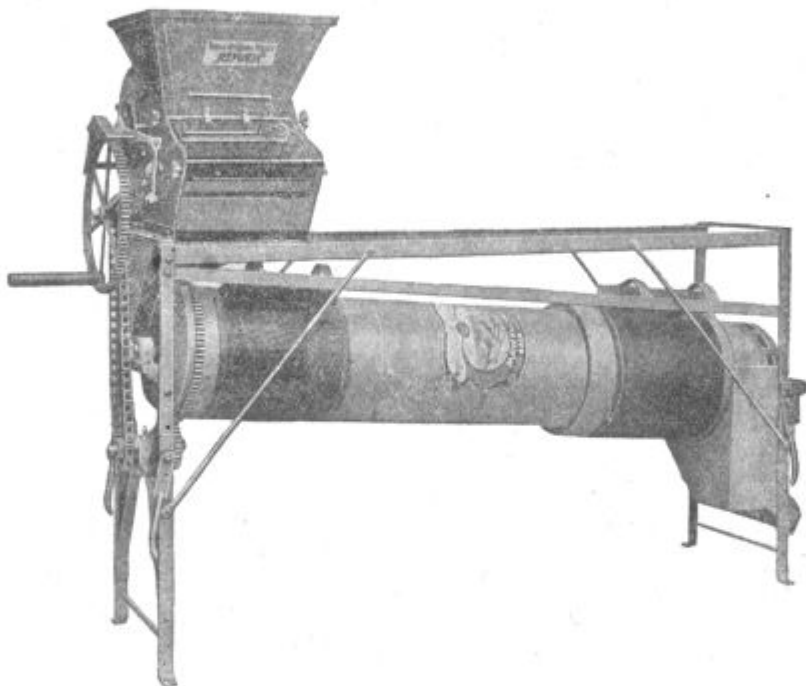
Naša Slovenija je pasivna pokrajina; to se pravi, da doma ne pridelamo toliko, kolikor je za lastno prehrano potrebno. Primankljaj v hrani moramo dokupovati od drugod. Za dokupovanje je potreben denar in za tega je danes trda. Na razpolago pa imamo sredstva, da potrebo dokupovanja zmanjšamo, in to celo brez izdatkov. Zakaj bi ne izrabili vsake take prilike?

Vprašujete, kako. Naše pridelke moramo na vsak način povečati. Imamo za to več možnosti. In nekatere od teh nas ne stanejo nič; mogoče malo več dela, pa ne vedno. Poglejmo samo seme. Kaj

velikosti in obliki v posamezne sestojine. Kjer ni na razpolago trijerja, ali komur iz kateregakoli vzroka isti ni dostopen, si lahko v precejšnji meri pomaga s primernim rešetom. Seveda prihaja rešeto v poštev le za manjše količine. Če se ne da doseči vsega v enem letu, se bo pa doseglo postopoma. Zato je treba pač dobre volje in nekaj potrpljenja. Sramota pa je, da je na nekaterih njivah videti več ljujke kakor pšenice.

V zvezi s tem še nekaj! Pri zapleveljenju naših njiv igrajo posebno vlogo poljska pota in meje. Kjer se iste pravočasno ne obkosijo, postanejo prava vzrejevališča za najraznovrstnejši plevel, ki se bohotno širi vzdolž meje na obe strani.

Posebno grajo pa zaslužijo oni posestniki, ki opuščajo njive in prepuščajo času, da jih izpremeni v

Sl. 41. Trijer za odbiranje zrnja za setev.

vse pride ponekod na njivo! Le pomislite: povsod, kjer raste ljujka, bi lahko rastle pšenica; kjer zraste stoklasa, lahko zraste rž; če je hrane dovolj za kokalj, bi se je našlo tudi za žito. Tu sem navedel le tri plevela, ki so širom naše domovine skoraj tako razširjeni, kakor naše žitarice.

Vsi trije omenjeni pleveli so takozvani semenski pleveli. Oni se namreč razširjajo s semenom, v nasprotstvu s koreninskimi pleveli, ki se razširjajo s koreniki in poganjki. Če vemo, na kakšen način se plevel širi, nam ne bo težko najti najprimernejšega načina zatiranja in obrambe. Semenski pleveli imajo navadno prav dobrega pomagača v človeku; kmet-sejalec seje poleg žitnega zrnja tudi plevelno zrnje in s tem razširja svojega sovražnika po svoji zemlji — v svojo lastno škodo.

In vendar je temu zlu lahko odpomoči. Sejmo čisto seme! V današnjih časih, ko imamo vsakovrstne stroje, sejati nečisto seme, je zaostalost, ki se na takem sejalcu bridko maščuje. S čistilnikom in trijerjem smo v stanu razločiti mešanico semen po teži,

travnik. Ker na takih po navadi izčrpanih njivah trava le počasi raste, čakajo s košnjo tako dolgo, da trava dozori. Ne dozori pa samo trava, temveč tudi osat. Osatovo seme raznaša veter na vse strani, tudi tja, kjer ga dotlej še ni bilo. Tak malomarnež oškoduje vse svoje sosedo, ker jim posredno zapleveli zemljišča z nadležnim osatom. Če ga že noče zatirati na svoji njivi, naj vendar prepreči njegovo širjenje po sosesčini.

To glede osata sicer ni v zvezi s setvijo, zdi se mi pa potrebno povedati, ker se tu in tam v našo sramoto še vidi, je pa skrajno potrebno, da se odpravi.

Sneti boj!

Ing. I. Zaplotnik.

Velik del našega žitnega pridelka uničijo razne rastlinske bolezni. Proti nekaterim rastlinskim boleznim smo sicer brez moči (razne vrste rje), proti drugim pa se zopet lahko s pridom borimo. Med take prištevamo tudi sneti.

Sneti ločimo v dve vrsti: trde ali smrdljive in prašnate. Trde sneti najbolj neprijetno občutimo ob mlačvi: smrdljiv črn prah, kar pa seveda ni vse; občutnejši je primanjkljaj zrnja. Moč napada prašnate sneti pa najlažje ocenimo tedaj, ko žito cvete; tedaj je namreč najbolj vidna.

Vsako žitno vrsto napada druga vrsta sneti. Tako n. pr. trda pšenična snet ni nevarna za ječmen, prašnata ječmenova snet ne napada pšenice ali ovsa itd. Nekatera žita pa napadeta dve vrsti sneti. Tako n. pr. poznamo na pšenici in ječmenu trdo in prašnato snet. Pri nas je zelo razširjena trda snet na pšenici, dočim je bila do predkratkim prašnata snet pšenice bolj redka. Toda tudi ta se je v zadnjih dveh letih dosti razširila, največ baje z oplemenjeno pšenico z Belja. Najbolj je pa menda razširjena prašnata snet na ječmenu.

Za borbo proti sneti je važno vedeti, kako se žito z bolezenskimi klicami okuži. Način okuženja je pri trdi sneti bistveno drugačen od onega pri prašnati sneti. Zato je tudi borba proti eni različna od borbe proti drugi.

S trdo snetjo se okuži žito pri mlačvi na ta način, da pride prah, ki ga vsebujejo snetljiva zrna, na zdravo zrnje. Bolezenske kali ostanejo na površini zrnja vse do kalitve. Pri kalitvi zrna skali tudi kal sneti in prodre v mlado rastlinico ter ž njo raste. Ker se torej kal prvotno nahaja na površini zrna, je uničevanje razmeroma lahko. Kemična industrija je namreč iznašla razna sredstva, ki kali sneti uničijo, kalivosti zrna pa ne škodujejo. Ta sredstva se uporabljajo v raztopinah, nekatera novejša pa tudi v prašku. Njihova uporaba je enostavna. Navadno se nahaja na škatljicah natančno navodilo, kako se ima sredstvo uporabljati in za koliko žita zadostuje. Najnavadnejši in pri nas dovolj razširjeno je namakanje žita v raztopini modre galice. To pa ni posebno priporočljivo, ker preveč škoduje kalivosti.

Boljša so novejša sredstva, kakor Uspulun, Germisan itd., ker zanesljiveje delujejo in ne škodujejo kalivosti. Najnovejša so ona sredstva, ki se uporabljajo v prašku. Ona imajo to veliko prednost, da žita ni treba sušiti, če ga ne moremo takoj posejati. Taka sredstva so n. pr. Porzol, Obavit, Tilantin itd.

Prašnata snet okuži cvet. Iz okuženega cveta se razvije zrno, ki je na videz popolnoma zdravo. Šele, ko rastlina razvije klas, vidimo, da je snetljiv. Namesto cvetov ima mešičke, napolnjene s črnim prahom, ki ga veter raznaša po cvetju sosednjih rastlin in tako bolezen razširja. Po navadi so snetljive rastline nekoliko slabše razvite od zdravih. Ko raztrosijo črni prah — kali sneti, polagoma poginejo. Pri žetvi jih navadno niti ne opazimo, ker so že davno izgubile črno vsebino klasov. Zato tudi škodi, povzročeni po prašnati sneti, neradi pripisujemo večji pomen. Če pa opazujemo njivo snetljivega ozimnega ječmena — snetljive so pri nas v večji ali manjši meri vse — vidimo, da ponekod prašnata snet uniči tretjino pridelka. V zadnjih letih pa smo, kakor rečeno, dobili še eno prašnato snet, ki je prej skoraj nismo poznali, to je pšenična prašnata snet. Te dve, ječmenova in pšenična prašnata snet, sta za nas najbolj opasni.

Ker se klika boleznih nahaja v sredi zrna, je ne moremo uničiti s sredstvi, ki delujejo samo na po-

vršino. Zateči se moramo k drugemu načinu, da dosežemo uspeh. Tak način je močenje zrnja, določene za seme, v vroči vodi. Dozdaj je edino mokra vročina — vroča voda, v stanu, uničiti prašnato snet.

O namakanju žita v vroči vodi je „Kmetovalec“ v zadnjih letih že večkrat pisal. Ker pa se po naših nujvah vidi vkljub temu še vedno polno sneti, ne bo odveč, če piše še enkrat o tem predmetu.

Pri namakanju potrebujemo tri dovolj velike posode (v sili opravimo tudi z dvema), o pravem času dovoljne množine primerno tople vode, in toplomer ter uro.

Najprej je treba žito namakati štiri ure v mlačni vodi, pri 28—30° C. V to svrhu napolnimo močne vreče do dve tretjini; če jih napolnimo bolj, nam popokajo, ker se žito v vodi napne. Tako napolnjene vreče obesimo v posodo z mlačno vodo. Z mešanjem poskrbimo, da pride čimprej vse zrnje v dotiko s toplo vodo. V sili zadostuje, če žito dobro navlažimo z mlačno vodo in ga pustimo štiri ure pri toplini 28 do 30° C na kupu. Paziti pa moramo, da se ne osuši.

Po preteku štirih ur damo žito v posodo z vodo, ki ima toplino kakih 45° C. Tu pustimo žito 10 minut, da se segreje enakomerno in istočasno ga moramo mešati.

Med tem pripravimo tretjo posodo z vročo vodo. Ako nam manjka posode, lahko uporabimo ono, ki smo jo rabili za namakanje v mlačni vodi, če je nam za to ni več treba. Tudi v vroči vodi ostane žito deset minut. Točno pa moramo paziti, da ima voda pravilno toplino. Če je voda prevroča, škoduje preveč kalivosti zrnja, če je pa prehladna, ne uniči sneti. Seveda ni mogoče napraviti tako, da bi prav vsako zrno zadržalo kalivost in da bi se uničile prav vse snetljive kali. Vedno bo poškodovano kako zrno, kaka kal sneti pa bo še tudi ostala. Čim manj pa bo poškodovanih zrn in neuničenih kali, tem boljši bo uspeh.

Pri ječmenu znaša najprikladnejša toplina 52° Celzija, pri pšenici pa 54° C. Ker pa se vroča voda prav hitro hladi, ko damo vanjo hladnejše žito, je dobro, če pripravimo vodo za 1—2° C toplejšo. Kajti dosti težje je s prilivanjem vroče vode doseči pravilno toplino, če imamo že enkrat žito notri. Prevročna voda ne sme zadeti žita, mešanje pa je dosti težje, zato rajše pol stopinje več kakor pa premalo. Tudi je mrzla voda vedno pri rokah, da lahko prevročno ohladimo, medtem, ko je včasih vročo vodo treba šele pripraviti. Važno je, da žito ostane 10 minut v vodi, ki ima toplino 52°, oziroma 54° C. Premalo časa ne koristi, predolgo škoduje!

Po preteku 10 minut je treba žito takoj vzeti iz vroče vode, ga ohladiti z mrzlo vodo in razprostrti, da se osuši. Razprostire naj se v tanki plasti in med sušenjem večkrat premeša. Suši se lahko na solncu, ne sme se pa sušiti na peči, ker prevelika toplota škoduje.

Ves postopek ni tako težak, kakor se to vidi na prvi mah. Seveda pa je treba najprej vse dobro premisliti, delati pa prav pazljivo. Če se pazi na pravo toplino in trajanje namakanja pri eni in drugi toplini, uspeh ne more izostati. Kdor ne dela pazljivo, si lahko vse pokvari ali pa dela zaman.

Hmeljarstvo.

K obiranju.

Hmeljanič.

Obiranje in sušenje hmelja je skoraj najtežavnejše, brez dvoma pa najdražje in najkočljivejše delo hmeljarja. Žal pa hmeljarji ravno obiranju in sušenju ne posvetijo zadosti brige in skrbi ter se marsikateri sicer prvovrstni hmelj pri obiranju in sušenju tako pokvari, da se oceni pri prodaji le še kot manjvredno blago. Ta brezbriznost hmeljarjev pri obiranju in sušenju izvira še od tistih dobrih časov, ko se je vsako blago lahko spravilo v denar, da je le nekoliko dišalo po hmelju. Dandanes, ko se pridelava hmelja več kakor preveč, pa kupci celo med dobrim blagom izbirajo samo najboljše in plačajo po vsaj kolikor toliko primerni ceni, dočim se slabše blago prodaja za počen groš ali pa ostane sploh neprodano. Najtežja skrb hmeljarjeva je vedno, kako bo prodal. Zato pa mora misliti na prodajo že prej, zlasti pa pri obiranju in sušenju ter postaviti na trg le res prvovrstno blago, ker, kakršno blago — taka cena; to staro trgovsko pravilo se je uveljavilo zadnja leta vsled ogromne nadprodukcije zlasti pri hmelju. Posebno pri obiranju in sušenju mora imeti pameten hmeljar pred očmi vse današnje težave prodaje hmelja ter **obirati pravočasno in pravilno** in pri tem tudi skrbno **prebirati** in istotako **sušiti**, da bo imel res blago prvovrstne kakovosti in tako lažje prodal. Največji greh, ki ga hmeljar zagreši, pa je površno odbiranje in sušenje, ki ima za posledico slabo blago in za pokoro seveda tudi težko prodajo in slabo ceno.

Dandanes zahteva trgovina brezpogojno blago gladko-zelene barve. Da dobimo tak pridelek, je neobhodno potrebno, da obiramo hmelj o pravem času. Pravi čas obiranja je pri našem hmelju tedaj, ko kobule že nekoliko porumenijo, so čvrsto zaprte, rahlo šumijo, če jih stisnemo v roki ter imajo že značilen duh po hmelju in obilico zeleno-rumenega praška; ako kobule zmečkamo v roki, ostane roka mastna in lepljiva, kobule pa zavzamejo prejšnjo obliko. Če so ti znaki podani, je treba začeti čimprej obirati, vedno boljše nekoliko prej kakor pozneje. Prezorjen hmelj je sicer res težji, toda navadno tudi že preveč rumene ali celo rjave barve in lisast; tako blago je danes težko prodati.

Obirati pa moramo tudi **pravilno**. Kvečjemu dve kobuli se smeta držati skupaj, pecelj ne sme biti daljši ali krajši kakor 1—2 cm, o kakih listih med obranim hmeljem pa ne sme biti niti sledu. Pri obiranju mora biti hmelj suh, zato ga ne smemo obirati, dokler je še rosa, ali pa takoj po dežju, dokler je še moker. Obrana hmelja se ne sme pustiti ležati nagrmadenega v velike kupe, ker bi se sparil, temveč ga je treba čimprej spraviti v sušilnico; ako pa to ni mogoče, ga razprostreti na široko, da se ne segreje.

Hmelj pa moramo na vsak način tudi **prebirati**. To storimo najlažje že pri obiranju tako, da obiramo v posebno košaro le gladko-zelene ter pravilno oblikovane in zrele kobule, vse druge, količkaj kvarne pa v drugo košaro; nerazvite in druge popolnoma ničvredne kobule pa pustimo lahko kar neobrane, ker dandanes itak ne dobimo nič zanje. Na ta način

mora imeti vsak pameten hmeljar vsaj dve vrsti hmelja, boljšega in slabšega, ki se bo, seveda po različnih cenah, vedno lahko spravil v denar. Kdor ne prebira pri obiranju, mora to storiti pozneje, pred ali po sušenju, vendar najboljše in najceneje je vedno prebirati že pri obiranju. Količkaj spreten obiravec bo tudi pri skrbnem obiranju in prebiranju nabral in zaslužil dovolj, tisti rekordni delavci iz časa dobrih cen, ki so se radi hvalisali s tem, koliko so nabrali na dan (o tem kako so obirali, pa seveda molčijo), so največji sovražniki hmeljarja in našega hmeljarstva sploh.

Nič manj važno, kakor obiranje in prebiranje, je pa za kakovost pridelka tudi sušenje hmelja. Hmelj sušimo dandanes večinoma v sušilnicah; kdor pa ima le malo hmelja in nima sušilnice, ga lahko posuši tudi na zraku, vendar nikdar na solncu, temveč v senci na močnem prepihu. Ako sušimo hmelj v sušilnici, moramo v prvi vrsti paziti, da pride hmelj v sušilnico svež in suh, ne pa moker in rosen ali že sparjen. Na lese nasujemo največ do 12 cm visoko hmelja, nikdar ne več, da se hmelj na lesah ne spari. Zelo važno pri sušenju je, da skrbno opazujemo toplomer, ki mora biti nameščen nad spodnjo lesno in nikdar pokazati več, kakor največ 42° C. Najboljša toplota za sušenje hmelja je 38°—40° C, pri višji toploti pa že lupulin porjavi in dobi hmelj neprijeten in zoprni duh. Zelo važno pri sušenju je tudi, da sušilnica vedno dobro vleče in tako z vlago napojen zrak čimprej izpuhti. Marsikateri hmeljar je že opazil, da mu hmelj na zgornji lesi postaja rosen, zlasti ob oblačnih in deževnih dneh. Vzrok temu tiči v okolnosti, da sušilnica slabo vleče in vlažen zrak ne izpuhti, temveč se vleče na zgornjo lesno. Zato je treba pri sušenju hmelja skrbeti vedno za dober preprih v sušilnici, kar se po nekaterih poskusih da vedno doseči z navzkrižnim odpiranjem dušnikov spodaj pod pečjo in sapnika zgoraj nad lesami.

Pri sušenju je važno, da pride hmelj iz sušilnice tudi res suh in ne samo navidezno suh ali pa že sežgan. Vajen hmeljar že pozna, če je hmelj suh, ako ga prime v roko. Navadno smatramo hmelj dovolj suh, ako se pecelj, če ga upognemo, ravno komaj zlomi. Vendar je za pravilno sušenje treba dosti vaje in izkušnje ter naj zato suši hmelj le res izkušen sušač. Če posušimo namreč hmelj preveč, se drobi in iztrese lupulin, če pa premalo, postane vlažen ter izgubi barvo in začne plesneti. Posebno težko je pravilno posušiti hmelj, če je prišel v sušilnico še moker od dežja ali pa rosen; tak hmelj namreč izgleda na lesi že preveč suh, par ur potem, ko ga iztresemo, je pa zopet vlažen. Zato je neobhodno potrebno, da pride v sušilnico le svež, toda ne moker ali rosen hmelj.

Ko vzamemo hmelj iz sušilnice, ga najprej razgrnemo v 5 do 20 cm visoke plasti in pustimo 12 do 24 ur, da se ohladi, nato ga nasipamo v do ¾ m visoke grebene in pustimo par dni, da postane zopet elastičen in se ne drobi ter šele potem spravimo v visoke kupe, kjer čaka kupca. Posušen hmelj je treba hraniti vedno na čistem, zračnem in temnem prostoru, ker mu svetloba škoduje. Treba ga je večkrat pregledati, da se ne segreje in ga v tem primeru takoj razprostire na široko, da se zopet ohladi in prezrači ter šele potem zopet nagrniti na visoke kupe.

Kakšna bo letos cena hmelju, je za enkrat še negotovo. Dejstvo pa je, da je vedno še znatna nadprodukcija hmelja in se bo zato kupovalo in vsaj kolikoroliko plačalo le res v vsakem oziru prvovrstno

blago. Zato, hmeljarji, obirajmo pravočasno, obirajmo, prebirajmo in sušimo čim bolj skrbno, da da bomo imeli res pridelek prvovrstne kakovosti ter našli lažje kupca in dosegli višjo ceno.

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Sadni ogledi in razstave.

Ing. J. Skubic.

Po naprednejših sadjarskih okrajih se pogostoma vršijo razne sadjarske prireditve, med temi tudi sadni ogledi in razstave. Take prireditve so mnogo pripomogle, da se je v kraju dvignilo in napredovalo sadjarstvo. Z napredkom sadjarstva pa pridobiva sadjarstvo na ugledu tudi kot narodno - gospodarska panoga. Danes uvažuje pomen sadnega gospodarstva že mnogi odgovorni javni činitelj, ko še pred vojno ni hotel o sadjarstvu ničesar slišati in zato tudi ne sadjarstva podpirati. Tudi še dandanes je mnogo podobnih činiteljev, ki vsled nepoznanja razmer nimajo o pomenu sadjarstva pravega pojma. So pa tudi obsežne pokrajine v naši banovini, kjer še vkljub danim naravnim predpogojem celo sam lastnik zemlje — kmet — ne zna ceniti sadjarstva.

Sadjarstvo koristi v prvi vrsti kmetu. Zato je tudi njegovo delo, njegov denar in njegovo znanje temelj za razvoj splošnega narodnega gospodarstva in finančne moči naroda in države. Mnogo znanja in pobude v strokovnem in gospodarskem zmislu pa lahko pridobi praktični sadjar na sadnih razstavah in pri sadnih ogledih. Vsaka razstava sadja brezdvoma pripomore nekaj k napredku in zato je zelo prav, da se te razstave prirejajo v prav lepem in častnem številu po naši banovini.

Kakor slišim, bo letos v krajih, kjer je blagoslovljeno sadno leto, več sadnih ogledov, oziroma sadnih razstav. Zato ne bo odveč, če nekaj o teh razstavah izpregovorimo.

Že prej smo dejali, da vsaka sadjarska prireditve, zato tudi razstava ali ogled, lahko sadjarju koristi. Razstava sadja koristi enemu v enem, drugemu obiskovalcu v drugem oziru. V glavnem pa lahko za kmeta ločimo dvojno korist: strokovno-sadjarsko in denarno - gospodarsko - sadjarsko.

Po naših krajih so še vedno v modi sadni ogledi. Na teh prireditvah vidimo več ali manj urejene skupine sadja ali sadnih vzorcev. Pri takih ogledih pričakujejo sadjarji navadno to, da se nauče spoznati sadne sorte. Sadjarski strokovnjaki — pomologi — določajo sorte, ki jih označujejo z napisi. Mnogo raznih sort se na ta način določi in mnogo gospodarjev ima tako priliko naučiti se, da ni dovolj ločiti jabolko od hruške ali te od oreha. Na vzorcih sadja se obiskovalci nauče tudi ceniti kakovost. Vzorci določenih sort kakovostnega sadja so podlaga za izboljšanje nasadov glede kakovosti in dobrote sadja. Kritično razmotrivanje teh sort s strani kmetov je obenem tudi podlaga izbiri sort. Na takih sadnih ogledih je navadno razstavljenih izredno mnogo znanih in nezanih, gospodarsko pomembnih in ničvrednih sort. Iz te velike zmede si bister gospodar navadno napravi dobro sodbo glede gospodarske pomembnosti sort, zlasti še, ker večinoma pozna drevje, na katerem je sadje rodilo in pozna tudi

slabe in dobre lastnosti tega drevesa. Sodbe, celo najpametnejših opazovalcev, se pa vedno ne ujemajo in s splošno kritično debato med obiskovalci nastaja nato povprečna sodba. Kakor je posameznik zase izbral najlepše sadje in si napravil mnenje za svoj izbor, tako se ta izbor v povprečni sodbi obiskovalcev širi ali zožuje. Na ta način nastajajo tihi izbori.

Pri razstavah in ogledih pa navadno ne ostane samo pri tem. Prireditelji imajo navadno že vsled ugleda prireditve namen, da se izkristalizira pri ogledu gotova smer za napredek sadjarstva in da se ta smer tudi ugotovi. Na podlagi ogledov se navadno izkristalizirajo krajevni sadni izbori. Sadjarstvo kraja ima tako glede sort ustaljeno smer po lokalnem sadnem izboru. Taka pot preko sadnih ogledov in razstav do določitve in izvedbe izborov je zdrav temelj standartizacije v produkciji, ali temelj tega, da se ves okoliš odloči gojiti le nekaj gospodarsko pomembnejših sort, ki v kraju — povprečno vzeto — donajajo največji dobiček.

Sadni ogledi, ki so dosegli zgoraj opisani strokovno-gospodarski cilj, so bili uspešni za napredek sadjarstva. Vsako drugo igrakkanje z razstavami in ogledi je koristilo le ljubiteljem nešteti sort, ki ne poznajo dovolj zahtev sodobne sadne trgovine v velikem (za izvoz).

Sadni ogledi oz. razstave pa so se v posameznih krajih in ob ugodni sadni letini tudi ponavljale. Dejansko smo mogli pri njih ugotoviti že lepe napredke. Sadni ogledi niso vsebovali nič več raznih brezpomembnih sort, ampak so se med seboj kosale le priznane in cenjene sorte. Še več, sadne razstave so obsegale že tudi kotichek, v katerem so bile razstavljene le sorte določenega krajevnega sadnega izbora. Kot biseri med sadjem so izgledali vzorci sortimentnega sadja. Nič ni zato čudnega, da so bilj sadjarji nato vsled zgledov prisiljeni širiti le sorte domačega sadnega izbora.

Da razstavljalci še povečajo propagando za določeni izbor, so razstavili poleg vzorcev sadja tudi še slike sort in pa v ameriških zabojih vloženo sadje sadnega izbora. Na ta način prirejena razstava je bila že v bistvu čisto nekaj drugega, kakor navadni sodni ogledi. Če so že taki ogledi privabljali poleg kmetov tudi kupce, se more govoriti pri razstavah izbranih sort in razstavah z normalnimi zaboji, da imajo take razstave tudi že trgovski pomen poleg doslej običajnega poučnega značaja. Preko raznih razstav se dobe stiki s sadnimi kupci in so zato temelj strokovno-trgovskih razstav. (Dalje prih.)

Kalij in druga gnojila na zelenjadnem vrtu.

Fr. Katol.

Dandanes vedno bolj uporabljamo umetna gnojila tudi na zelenjadnem vrtu. Sicer gnojimo zelenjadi s hlevskim gnojem in tudi z gnojnico, ali vkljub temu največjih donosov in obenem najokusnejše

zelenjave ne moremo pridelati, če ne uporabljamo istočasno tudi umetnih gnojil v gotovi količini.

Štiri redilne snovi navadno primanjkujejo tudi vrtni zemlji, kakor: kalij, dušik, fosforna kislina in apno. Vprašanje nastane, koliko od teh gnojil uporabi ta ali ona vrsta zelenjave pri svojem popolnem razvoju.

Po najnovjših podatkih „Zavoda za tloznanstvo in poljedelstvo v Bonnu“ uporabijo za svoj razvoj nekatere zelenjadne vrste sledeče količine umetnih gnojil v kg in na površini 1 ha:

	Kalija kg	Dušika kg	Fosfor. kislina kg	Apna kg
Pomladanska spinača pri pridelku 200 q na ha	105	75	36	29
Glavnata solata pri pridelku 250 glav na ha	118	49	22	34
Čebula pri pridelku 300 q na ha	120	90	37	72
Paradižniki pri pridelku 400 q plodov na ha	140	104	16	133
Črni koren pri pridelku 200 q korenja na ha	174	115	42	64
Zelje pri pridelku 250 q glav na ha	175	129	36	125
Zelena pri pridelku 200 gomoljev na ha	188	132	51	152
Zimska spinača pri pridelku 200 q na ha	195	95	40	27
Endivija pri pridelku 300 q na ha	196	89	22	46
Rožnati kapus pri pridelku 250 q na ha	226	210	61	107

Ti podatki nam predočujejo jasno, da porabijo zelenjadne rastline v prvi vrsti največ **kalija, potem dušika**, nato apna in šele v zadnji vrsti fosforno kislino. Ker pa umetna gnojila, ki jih uporabljamo, ne vsebujejo posameznih redilnih snovi v 100%, temveč so manjodstotna, kakor n. pr.: kalijeve sol je 40%, apneni dušik 16%, Tomasova žilindra 18—20%, superfosfat 16% itd., je treba seveda njih količino temu primerno zvišati. Za naše male kmetske razmere in na vrtovih, kjer pridelujemo zelenjavo v manjših količinah, naj se zgorajšnje količine umetnih gnojil preračunajo na 1 ar (100 m²), t. j. delijo s številko 100.

Redkev.

Josip Strekelj.

Za prehrano je bila redkev znana že starim narodom. V teku dolgega časa se je po kulturi izprevržla v različne sorte, ki se razlikujejo po obliki, po zunanji barvi in tudi po okusu. Z ozirom na trajnost razvoja jih delijo vrtnarji v dve skupini: v poletne in zimske. K poletnim prištevamo tiste sorte, ki ne odžene prehitro v seme in ki bolj zgodaj naredo koren. Poletne sorte so pri nas manj znane, ker se niso še uvedle v kuhinjo. Za poletni topli čas, so izvrstno nadomestilo za mesečno redkvico, saj dajejo tudi večji pridelek. Ko primerno doraste, odžene redkev v semenski vrh, zato jo je treba sejati v presledkih od 2 do 3 tednov od zgodnje spomladi do srede junija, da je stalno na razpolago. Priporočljive poletne sorte so: majeva jajčasta rumena, bela jajčasta delikatesa, monakovska bela, poletna črna okrogla in kitajska rožnata podolgovata.

Zimsko redkev sejemo od srede junija do konca julija. Priporočljive sorte so: erfurtska dolga, črna in

bela, črna domača okrogla in monakovska bela, ki jo gojimo tudi kot poletno. Za zadnjo, pozno setev je monakovska bela najbolj priporočljiva, ker naglo doraste.

Redkev ljubi dobro zemljo, ki je bila zagnojena prej za druge kulture. Neposredno ob setvi ji pa ne smemo gnojiti s hlevskim gnojem. Na gnoju dobi slab in jedek okus in pozimi ni tako trajna. Ugaja ji pa gnojenje z umetnimi gnojili: s superfosfatom, kalijevo soljo in z nekoliko čilskim solitrom. Sejemo jo navadno vprek, ali za okopavanje in pletje je taka setev neprikladna, zato je bolje, da jo sejemo na vrstice, po 4 do 5 vrst na gredo. Kadar izkali, jo prepulimo. Poletno pustimo po 10—15 cm narazen. zimsko pa še redkeje. Proti suši je redkev zelo občutljiva, zato jo je treba zalivati. Ako po dolgi suši nastopi deževno vreme, popoka, kar je na kvar obliki in prodaji.

Naša domača sorta črne okrogle zimske redkve je na splošno znana. Ker je zelo jedka, je mnogi ne marajo in zato zavračajo vse sorte. Prav bi bilo poskusiti z drugimi sortami, ki so milejše in boljšega okusa. Tudi v rasti je ta naša sorta počasna. Da doraste do jeseni, jo moramo sejati vsaj do konci meseca junija.

V južnih krajih uživajo redkev zabeljeno z oljem in octom ali samo z oljem, v severnih pa brez začimbe, surovo, kakor pri nas mesečno redkvico.

Zimsko redkev hranimo prisuto v kleti ali zunaj v zasipu. Nezasuta v kleti ovene in postane puhla. Nikar je pa pred uzimljenjem obrezati, kakor navadno strniščno repo, temveč odrezati ji je listje tik ob korenu.

Za pridelovanje semena posejemo zgodaj spomladi nekoliko zrn redkve na solnčno lego. Ko odžene v vrh, jo z natičjem zavarujemo, da ne poleže in da je veter ne polomi. Dasi gojimo zimsko redkev kot dvoletno rastlino, pridelujemo, kakor od poletne, že v prvem letu seme in celo uspešnejše, kakor če bi posadili na prosto prezimljeno redkev. Prezimljena redkev cvete zgodaj, ko najbolj rojijo kosmati hrošči rožniki. Včasih se pojavijo v taki množini, da požro vse cvetje in s tem uničijo pridelek semena. Ko pa cvete spomladi posejana redkev, takrat ni več hroščev rožnikov. Ako nameravamo vzgajati seme dveh ali več sort redkve, naj bodo posamezne sorte semenjakov v veliki razdalji, najmanj 200 m, da se ne skrižajo.

Redkvi je najhujši škodljivec zemeljski bolhač, ki preluknja in razje mladi setvi listje, da ne more rasti. Poznejšim, zimskim sortam, ni tako nadležen. Odvračamo ga s pogostim zalivanjem, ali ako potrosimo po setvi cestni prah ali saje, ali če dodamo na 10 litrov vode po eno žlico petroleja. Uničimo ga pa, ako setev poškopimo s 3% mešanico tobačnega izvlečka, ali da ga lovimo z lepljivo desko.

Letošnja zelenjadna razstava na Velesejmu.

Fr. Kafol.

O priliki letošnje jesenske prireditve na Velesejmu od 29. avgusta do 9. septembra, bo razstavljen tudi zelenjava v lepih skupinah, pa tudi v posameznih oddelkih, ločenih po razstavljalcih. Razstavo organizira poseben odsek Kmetijske družbe in SVD. Na razstavo so se prijavili že razni pri-

znani vrtnarji - zelenjadarji, ki bodo razstavili svoje najlepše letošnje pridelke. Razstavljena zelenjava bo pokazala, ne le katere domače sorte zelenjave se dajo pri nas z uspehom gojiti, temveč tudi različne novo vpeljane sorte, ki ne uspevajo pri nas in ki se dajo prav dobro vnovčiti. Iz tega je razvidno, da bo letošnja zelenjadna razstava zelo zanimiva in jako poučna. Vsa razstavljena zelenjava se bo komisij-sko ocenila in najlepša tudi primerno nagradila.

Notice.

Nad listne uši! Poskusi kmetijske šole v Št. Jurju pri Celju s tobačnim izvlečkom in mazavim milom ter z nicolom in garkonom proti ušem so se obnesli. Prednost izmed teh treh sredstev ima 2% tobačni izvleček v zvezi z 2% raztopino mazavega mila. Za tobačnim izvlečkom sledi nicol in nato

garkon. Tobačni izvleček varuje tudi dalje časa rastline pred ušmi, kakor ostali sredstvi. Glede dobičkanosti je tobačni izvleček najcenejši. Garkon pa ima nasproti tobačnemu izvlečku to prednost, da ga lahko uporabljamo tudi v solčnih dneh in na nežnih rastlinah, ne da bi jih oškodoval. V praksi bi tako kazalo uporabljati ob solčnih dnevih garkon, ob oblačnih pa tobačni izvleček. Nicol pa ima pred obema to prednost, da se ga v razredčenem stanju more takoj uporabljati. Uši uničita tobačni izvleček in nicol hitreje kakor garkon. Dobro bi bilo, da bi tudi praktični sadjarji napravili take poskuse in končno dognali, katera pokončevalna ali obrambna sredstva se jim najbolj izplačajo. Po poskusih pa ni treba izkušnje obdržati samo zase, ampak jih poslati strokovnim korporacijam in listom, da se še drugod seznanijo z uspehi. Marsikak nov poskus bi bil tako odveč, če bi ne skrival vsak sadjar svojih tajnosti v boju proti škodljivcem, če ima sploh kaj pomembne tajnosti.

Ing. SK.

Vinarstvo in kletarstvo.

Kriza vinogradništva v Dravski banovini.

Načelstvo vinarskega društva je imelo dne 4. t. m. svojo sejo. Pri tej priliki se je glede krize v vinogradništvu ugotovilo sledeče:

Stanje vinogradov v banovini je v splošnem prav dobro. Izjeme so kraji, kjer je toča napravila več ali manj škode, to so del srezov Šmarje, Celje, Krško itd. Ponekod so stare zaloge vina še prav izdatne, vsled česar so vinogradniki v velikih skrbel, kam z letošnjim vinskim pridelkom. Z ozirom na ugodno vreme, se nam obeta tudi kakovostno prav dobra vinska letina, kar nas vsaj deloma tolaži. Vzemi-mirja pa vinogradnike vest, ki se sliši od več strani, da bo letošnji vinski mošt po 1 Din liter. Zdi se, da hočejo take cene diktirati samo brezvestne osebe, ki bi si rade na račun siromašnih vinogradnikov in viničarjev kovale čezmerne dobičke. Mnogo je že vinogradnikov, ki na osnovi takih vesti obupujejo, ker bi jim pri navedeni ceni ne bili plačani niti dejanski stroški za obdelovanje vinograda, davki itd., da dobička, od katerega mora vendar vinogradnik in njegova družina z viničarjem vred živeti, niti ne omenimo. V tolažbo tem siromakom navedemo sledeči račun: Dalmatinsko vino stane loko parobr. stanica 19—24 Din za 1° alkohola po Malligandu, torej 1 liter 2.28—3.50 Din. Prevoz stane okoli 0.30 Din za 1 liter, torej stane tudi najcenejše dalmatinsko vino pri nas brez trošarine 1 liter Din 2.58—3.80; najcenejše banaško vino za naš konsum nerezano, neporabno, ki ima 10% in manj alkohola, pa franko stanice v naši banovini od 1.50 Din dalje. Da bi se cene tem vinom znižale, je nemogoče, ker bi drugače ta vina že morala biti zastoj.

Če primerjamo kakovost omenjenih vin s kakovostjo naših vin, bo vsakomur jasno, da se nam glede kakovosti ni treba bati konkurence. Znano je, da so naša vina, kar se kakovosti tiče, sploh na višku in jih ne moremo istovetiti z dalmatincem, banačanom, zagorcem itd., čeravno so tudi tu izjeme; zato tudi cena našemu vinu ne more biti nižja, kakor v splošnem za kakovostno manjvredna vina. Vemo, da nas stane pridelovanje vina mnogo več, kakor vinogradnike v južnih, klimatično ugodnejših krajih, to pa v glavnem zaradi tega, ker trta pri nas manj rodi nego

v južnih krajih. Vemo tudi, da znašajo pri nas pridelovalni stroški v najugodnejšem primeru 4.000 Din na oral (čisti pridelovalni stroški brez investicije in brez amortizacije), zato našega vina po takih cenah prodajati ne moremo. Vsak pošten delavec hoče imeti pošteno plačilo za svoj trud, tako tudi vinogradnik. On ne more delati zastonj, zato uvodoma navedeno ceno za vinski mošt odločno odklanjamo. Vse vinogradnike Dravske banovine pozivamo, da se pri prodaji letošnjega pridelka ne prenačijo in pokažejo vrata vsakomur, ki bi si upal ponujati smešno nizke, nesprejemljive cene za vinski mošt in vino. Res je, da se marsikdo nahaja v veliki stiski in nujno potrebuje denarja ter misli, da si bo s tem, če proda vino ali mošt izpod cene, vsaj začasno pomagal iz zadrege. Po gornjem računu bo svoje gospodarstvo še globlje zakopal. Zato je potrebno, da smo vsi vinogradniki solidarni in svojega vinskega pridelka ne damo izpod cene, kakor odgovarja ista splošnim razmeram na vinskem trgu v državi, ker bi to značilo zapravljanje. Vinogradniki, ki so v denarni stiski, si naj iščejo izhoda potom domačih posojilnic in hranilnic. Edini pravilni izhod iz sedanje vinarske krize bi bile seveda produktivne vinarske zadruga, ki jih pa žal še nimamo in jih tudi tako hitro ne bomo imeli.

Za predelavo in vnovčenje proizvoda približno 100 ha vinograda na zadružni podlagi, je potreben objekt za 1.000.000 Din. Na 1 ha je zasajenih približno 8.000 trsov in zadružnik bi moral po dosedanjih računih prispevati od trsa 1.25 Din kot delež. Pri sedanji gospodarski krizi je nemogoče, da bi se taka zadruga mogla pod temi pogoji oživotvoriti. Prispevki iz javnih blagajn, v Dravski banovini ne znaša proračunska možnost v te svrhe niti 150.000 Din, so pa tako majhni spričo velikih površin, da kot praktična pomoč skoraj ne pridejo v poštev, torej tudi na zadružništvo skoraj nobenih upov staviti ne moremo. Tem manjša zgloda ta vsota, če pomislimo, da dobi Drav. banovina na trošarini okoli Din 39.000.000, država pa pribl. 1000.000.000 Din letno.

Največja krivica se godi vinogradnikom pri nas s tem, da se jih obremenjuje z vsemi davki, kar jih je do danes fiskalna veda iznašala.

Za vinograde se plačuje najvišja zemljarina, zato pa gre vinogradnikom pravica zahtevati, da se njihov produkt ne obremenjuje posebej še z trošarino, ki je večja nego nabavna cena.

Država, zlasti pa banovina, še bolj pa občine krijejo velik del svojih stroškov s trošarino na vino. Vemo, da se to ne da takoj odpraviti, zahtevamo pa, da se to odpravi čimprej. Pred nedavnim časom, v boljših razmerah, smo zahtevali, da se maksimira celokupna trošarina na vino (državna, banovinska in občinska) na 1 Din, danes je z ozirom na dosedaj navedena dejstva že to preveč. Če pogledamo na trošarine v drugih vinorodnih evropskih državah, bi morala celokupna trošarina tudi pri nas znašati samo 60 Din na 1 hl.

Delno in hitro učinkujoča odpomoč vinogradnikom bi bila, da se dovoli vsakemu zasebniku, da v razmerju števila družinskih članov in za obdelovanje njegovega posestva potrebnih delavskih moči, za lastno potrebo kupi direktno od vinogradnika od 1. oktobra do 1. decembra trošarine prosto vinski mošt, odnosno vino. Množina se naj določi naredbenim potom.

Ker za mošt državne trošarine ni, upamo tukaj tem lažje na uspeh, ker je vsa zadeva pravzaprav v rokah kralj. banske uprave.

Kar se tiče odprodaje svežega grozdja, smo mnenja, da ne more to bistveno vplivati na razmere v naši banovini, ker se bo produciralo letos n. pr. pribl. 22.000 vagonov grozdja po 5000 kg. Poleg tega se pri nas prideluje le neznatne množine namiznih vrst, ki bi mogle konkurirati s srbskimi (smederevskimi) in banaškimi sortami; od konsumentov se pa tudi ne more zahtevati, da bi kupovali grozdje, ki nima lepega lica in ki pride na mesto morda že pokvarjeno. Tudi priprav za prenos grozdja še nimamo. Za nas torej ne pride v poštev izvoz grozdja; celo glede prodaje grozdja v naša konsumna središča (Maribor, Ljubljana, Trbovlje, Celje) so to samo teoretične razprave, izvzemši Mariborski trg, kamor okoliški kmetje-vinogradniki lahko donajajo grozdje v lepem stanju.

Kar se tiče izvoza vina, je omeniti sledeče: Izvažamo, kolikor se pač da. Naše stremljenje pa je in mora biti, da izvozimo čim več. Da pa je to težaven posel, je najboljši dokaz, da ne izrabimo nobeno leto izvoznih kontingentov, akoravno je priskočila država z znatno izvozno premijo na pomoč.

Naša povprečna vina, proti katerim se vina iz drugih vinarskih okolišev naše države ne morejo meriti, se ne morejo v naši državi izven mej naše banovine postaviti na trg. Zato pričakujemo od vseh, ki jim je prospeh našega vinarstva na srcu, da krijejo svojo potrebo na vinu samo z vini iz naše banovine. Pa tudi konsumenti sami, ki so prepričani, da je vino iz naših vinarskih okolišev, če že za njih okus ne boljše, vendar pa vsaj enakovredno onim iz drugih vinarskih okolišev naše države, da zahtevajo, da se jim nudi domači pridelek po ceni, ki razmeroma ni višja od cene pridelkov iz drugih vinarskih okolišev.

Mi vemo, da so dobri gostilničarji najboljši posrednik za naš proizvod, zahtevamo torej, da se tudi njim priznajo olajšave njih težkih davčnih bremen, od gostilničarskih organizacij pa pričakujemo, da bodo same skrbele, da se bo gostilničarjev zaslužek pri vinu gibal v zakonito dovoljenih mejah.

Vinarsko društvo za Dravsko banovino.

Pripravljanje vinske posode.

Jos. Blažević.

V 9. številu l. 1930. „Naših goric“ sem razpravljajal o načinih ovinjenja sodov. Danes hočem nadaljevati s pripravljavanjem druge posode, ker bo vsled bogate vinske in sadne letine marsikateri posestnik primoran poslužiti se druge posode, ki bi je drugače ne uporabljal.

Posode, v kateri smo hranili črnino, ne smemo uporabiti za belo vino, ker bi postalo belo vino rdečkasto. Vendar smo včasih prisiljeni napolniti posodo za črnino z belim vinom. Sod moramo v tem primeru tako pripraviti, da ne dobi belo vino barve in okusa po črnini. S tako posodo pa postopamo na sledeči način:

Na 100 litrov vsebine vzamemo 10 litrov vrele vode, h kateri dodamo četrto litra surove solne kisline, da povečamo raztopljalnost barve. Na to valjamo posodo do četrte ure, da se omoči in izplakne vsa njena notranjost. Po tem času izpustimo tekočino, ki se je močno rdeče pobarvala in ponovimo zaparjenje z navedeno mešanico še v drugič in če potrebno tudi v tretjič, oziroma tako dolgo, dokler ne postane voda brezbarvna in čista. Končno posodo izparimo ali zaparimo in jo na to izlužimo z mrzlo vodo.

Na ta način pripravljena posoda je uporabna za nalivanje belega vina. Iz previdnosti pustimo vino zopet kratek čas v posodi in šele po pretakanju lahko pustimo drugo vino dalje časa v sodu.

Posoda za jabolčnik je neuporabna za vino. Če pa to v sili storimo, moramo posodo pripraviti na ta način, da ji odpravimo popolnoma duh in okus po sadjevcu, da ne dobi vino tega duha in okusa. To se zgodi z izparjenjem ali zaparjenjem (2% sode) in z enkratnim izluženjem s čisto, mrzlo vodo (3—4 dni).

Posodo, v kateri je bil špirit, smemo porabiti, če je v dobrem stanju, in če se je nahajal v njej popolnoma čisti špirit, torej ne denaturiran. Špiritova posoda je od znotraj namazana s klejem ali z vodotopnim steklom (Wasserglas), kar zabranjuje izhlapevanje špirta. Te snovi pa so vinu škodljive in jih moramo popolnoma odstraniti. Izvrši se takole: Ako je prevleka soda iz kleja, ga odstranimo z izparjenjem z 2% sode in nato posodo dobro izplaknemo.

Obstoji prevleka soda pa iz vodotopnega stekla, vzamemo na 100 litrov vsebine 0.1 litra žveplene kisline in pustimo vodo v sodu 3—4 dni. Vodotopno steklo se v tej skisani vodi raztopi in izteče z vodo vred, ko jo izpustimo iz sode. Nato posodo še enkrat temeljito izplaknemo s čisto mrzlo vodo in sod je pripravljen za vino. Taka posoda se da tudi pripraviti z izpaljenjem in to le pri odprtem dnu, ker v nasprotnem primeru obstoja nevarnost eksplozije.

Po poizkusih se je dokazalo, da se da posoda, v kateri je bilo žganje, konjak, mast in drugo, ako je sod v dobrem stanju, pripraviti za pijačo na ta način, da sod odvečimo, izpalimo s snažno slamo ali oblijemo tako previdno, da se začne notranjost sode malo ogljiti, kar spoznamo na tem, da postane les črn. Na to sod zavečimo ter ga izparimo ali izlužimo z mrzlo vodo in še zakuhamo z zdravimi drožmi.

Tako posodo uporabimo torej le v sili in po temeljiti pripravi za kipenje vinskega mošta slabše kakovosti ali za kipenje pijače iz slabšega sadja (Fall-

obst) in jo smemo šele sčasoma vzeti za kipenje vinskega ali sadnega mošta boljše kakovosti. Na ta način se posoda dobro ovini in bo v doglednem času sposobna za vino ali sadjevec.

Ako je notranjost soda prevlečena s **parafinom**, da ne plesni, moramo parafin pred polnjenjem z vinom ali pijačo odstraniti s strganjem in krtačenjem v mrzli vodi. Tople vode ne smemo vzeti, ker bi raztopila parafin in otežkočila temeljito čiščenje.

Vinski kamen se nabere v posodi, ako smo jo uporabili več let za kipenje vinskega mošta in za spravljanje mladega vina. Prevelika množina vinskega kamna učinkuje deloma neugodno na razvoj vina, ker brani zraku pristop v sod in zavlačuje dozorevanje vina, deloma pa vpliva vinski kamen neugodno na vinsko kislino, ker vina, ki imajo malo kisline, raztopijo vinski kamen in postanejo vsled tega kislejša. Vrhutega zmanjša vinski kamen vsebino posode in je iz vseh teh razlogov priporočljivo, da vinski kamen iztolčemo. V to svrhu odpremo sod.

Nega posode obstoji v tem, da jo hranimo vedno čisto. Moramo jo od časa do časa (vsak teden ali vsaj vsak drugi teden) brisati, da ne poplesni. Plesnoba, osobito takozvana kletna plesnoba (Keller-Lappen-Pilz), ki je temnozeleno barve in podobna kresilni gobi, prevleče tudi stene in strop kleti, je neškodljiva, lahko se reče, da je celo koristna, ker uravnava vlago zraka v kleti in se vsled tega ne sme odstraniti, mora se pa zbrisati s posode, navaljkov in podložkov, ker škoduje lesu in zmanjša trpežnost posode. Dobro in koristno je mazati obroče in zapah s firnežem, minijem in črno barvo, da ne zarjave.

Premočljivost posode preprečimo s tem, da dotična mesta dobro obrišemo, da so popolnoma suha in jih dobro utrdimo z lojem. Pri večjem premakanju posode pa primešamo loju nekoliko pepela ali kredinega prahu ter namažemo s to mešanico premočljiva mesta. Če vsa ta sredstva ne pomagajo, potem moramo dotično dogo posode izmenjati z novo.

Merjenje posode. Če smo posodo več časa rabili in večkrat nabijali obroče, se zmanjša njena vsebina. Tako posodo, ki jo uporabljamo za razpošiljanje vina, ali če nam služi kot merilo za množino prodanega vina, pustimo vsako tretje leto nanovo premeriti.

Vinska razstava, združena z vinskim sejmom v Ljubljani.

Na okrožnico Vinarskega društva z dne 23. junija 1931., št. 166., se je priglasilo zadostno število vinogradnikov za to, da Vinarsko društvo priredi na Tujskoprometi razstavi v zvezi z razstavo kmetijskih pridelkov, ki bo od 29. avgusta do 8. septembra 1931. v Ljubljani, vinsko razstavo, združeno z vinskim sejmom. — Vinska razstava z vinskim sejmom se bo torej vršila v navedenem času in prostoru v Ljubljani pod sledečimi pogoji:

1. Vsak priglašenec pošlje od vsake prijavljene vinske sorte po 50 steklenic vina à $\frac{7}{10}$ litra na naslov:

Velesejmski urad v Ljubljani.

Sorta in letnik vina kakor tudi vrh, kjer je vino zraslo, morajo biti natančno označeni.

2. Vino mora biti v Ljubljani najpozneje 24. t. m.

3. Tovornino plača vinarsko društvo; prazne steklenice se po razstavi franco vrnejo, kdor jih nima, mu jih izposodi Vinarsko društvo, dobe se pa na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, kamor naj se priglašeni zanje takoj obrnejo.

4. Vso na razstavo in sejm poslano vino se bo po komisionelno določeni ceni razstavljalcem plačalo.

5. Vino mora biti čisto, brez napak in dobre kakovosti.

Razstavjalci odpošljejo priglašena vina tako, da bodo zanesljivo do navedenega dneva v Ljubljani.

Razstavjalce prosimo, da tako sporočijo vrsto, vrh in letnik, množino in ceno vina, ki ga bodo dali na razstavo ing. Ivo Zupaniču, referentu za vinogradništvo pri kralj. banski upravi v Ljubljani, da zamore pravočasno sestaviti zadevni katalog.

Nadejamo se, da bo tudi ta vinska razstava s sejmom vsaj nekaj pripomogla k poživljenju naše v zastoju se nahajajoče vinske kupčije.

Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 10. Pred štirimi leti se je na moji viničariji naselil viničar, ki je s seboj pripeljal okrog 200 kg lastne krme. Pri meni jo je pa našel toliko, da je lahko redil dve govedi. Sedaj odide in hoče odpeljati s seboj vso mojo krmo: 20 do 25 metrskih stotov. Tozadevne pogodbe ni bilo med nama. **Ali je viničar upravičen pri selitvi odpeljati vso krmo?** (Fr. F. v št. I.)

Odgovor: Krma, ki se prideluje v vinogradu oziroma na viničariji, je last posestnika vinograda, ki jo navadno odstopi viničarju kot del plače za vzdrževanje živine. Smatrati jo je pa kot deputat — del plače v naravi —, ki se sme uporabiti le za živino na viničariji, kajti od nje se dobi gnoj za vinograd. — Če viničar zapusti viničarijo, ne sme vzeti s seboj krme, ki je zrasla na tem posestvu. Edino to se mu lahko dovoli, da jo odpelje toliko, kolikor je je pred štirimi leti pripeljal. — Ta razlaga velja za primer, da se ni med gospodarjem in viničarjem ničesar ustnega ali pismenega dogovorilo. **L.**

Društvene vesti.

Službeni list kr. b. u. Dravske banovine v Ljubljani z dne 17. julija 1931. II. kos., razglša sledeče: **Objava o prenosu sedeža kletarskega nadzornika za Dravsko banovino.** Gospod minister za poljedelstvo je postavil z odlokom z dne 19. febr. 1931., št. 10968/2 g. Zmavca Andreja, vpok. ravnatelja vinarske in sadjarske šole v Mariboru, za vršilca dolžnosti kletarskega nadzornika v Dravski banovini. Na podlagi § 45. pravilnika za izvrševanje zakona o vinu se je odredil vršilcu dolžnosti kletarskega nadzornika sedež pri kmetijskem oddelku kralj. banske uprave v Ljubljani. — Spričo dejstva, da je imel prejšnji vršilec dolžnosti kletarskega nadzornika svoj sedež v Mariboru, se gornje razglša s pripombo, da se je obračati v vseh zadevah, ki se tičejo kontrole vina in so urejene z zakonom o vinu, odnosno s pravilnikom za izvrševanje zakona o vinu ter drugimi odnosnimi predpisi, na kmetijski oddelek kralj. banske uprave v Ljubljani. — Kralj. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 11. julija 1931.

Živinoreja in mlekarstvo.

Živinorejski paberki.

Fr. Wernig.

Kako malenkosten je naš vpliv na širše plasti ljudstva in običajna propaganda potom časopisnih člankov in predavanj, sem se moral žal uveriti o priliki zadnjih potovanj od hiše do hiše zaradi izvršitve načrtov za modernizacijo gospodarskih stavb in nprave gnojišč. Naravno, vpliv naše propagande, predvsem potom časopisja, ni povsod enak. Dočim sem v dolinskih legah šoštanjkega okraja ugotovil deloma čudovito dovzetnost za vsako našo misel, izraženo v listih — našel sem posestnike, ki so brez vsake podpore napravili po vseh pravilih napravljene ansilažne jame in moderna gnojišča — sem v slovenjgraškem in prevaljsko-marenberškem okraju našel bore malo odmeva našemu, doslej v več ali manj poljudni obliki izraženemu prizadevanju izboljšave v kmetijstvu. Ljudje v teh krajih menda manj čitajo izrazito gospodarske članke kmetijskega značaja. Pri sicer umnejših kmetovalcih sem naletel na stvari, ki jih je vredno omeniti.

1. Gnojišče „zaradi lepšega“.

Z veliko vnemo sledi posestnik mojim izvajanjem in načrtom za zgradbo gnojišča in gnojnične jame. Gnoj je naravnost vtopljen v mlakuži gnojnice in deževnice. „Pa kam boste to gnojnico spravili?“ vprašam. „Ah, ta teče skozi vrt čez pot v Mislinjo,“ odvrne smeje gospodar, „zaradi tega in ker je hlev tako blizu ceste, bi rad betoniral jamo in gnojišče.“ „Pa ne veste to gnojnico oz. mlakužo sedaj nikakor drugače uporabiti?“

„Dozdaj pač nismo vedeli kam ž njo. Napravil sem sicer globlji jarek, da mi mlakuža v vrtu ni preveč škode napravila in da je lažje odtekala.“ — Ko pa začnem prav prepričevalno razlagati, kako čudodelen je vpliv gnojnice na travnikih, za peso, répo in navsezadnje celo za ozimna žita spomladi — oba, gospodar in gospodinja, sta strme poslušala in se čudila. Da je gnojnica dobra za travnike — sta še nekako verjela, da se pa da gnojnica na drugih kmetijskih kulturah s pridom uporabiti, je bilo obema povsem novo. Verovala sta sicer oba v učinkovitost umetnih gnojil, da pa je gnojnica ravno tako učinkovita, kakor umetna gnojila, da je v **splošnem še mnogo boljše**, sta pa oba komaj verjela. Gnojnica je pač domači pridelek, ki ga ni treba kupiti in nič ne stane, zaradi tega po mnenju mnogih nima te vrednosti, kakor umetna gnojila, ki jih kupujemo za drag denar. Pomnimo: gnojnica je **naše najcenejše umetno gnojilo**, ki — pravilno uporabljena — zemlje nikdar ne poslabša, kakor čestokrat razna, nepreizkušena umetna gnojila. Naravno si danes dobičkanosnejšega gospodarstva brez umetnih gnojil skoraj ne moremo misliti — poudarjam omenjeno le zaradi tega, ker mnogi gospodarji pričakujejo od umetnih gnojil **čudežne učinke**, gnojnico pa **puste teči** v — vaški potok.

2. Sredi leta krmimo „suho“.

Suša je letos silno škodovala naši živinoreji. Posamezno se bo pridelalo polovico manj krme, ka-

kor običajno. Močno se maščuje sedaj, da smo posvečali pridelovanju zelenih krmil premalo pažnje. Marsikje so ljudje navajeni pokladati živini v poletnem času zeleno krmo le s travnikov. Deteljišč ali lucerne nimajo; še manj kake druge zelene krme: žito z graščico in zeleno koruzo. Ker so sedaj vsled suše travniki rjavi in goli — so ti ljudje primorani sredi leta krmiti **suho rezanico**.

To sem moral ugotoviti pri velikem posestniku, ki redi nad 12 glav govedi in pridelava dosti žita. Ko sem bil priča, kako je sedaj premlevala živina suho rezanico, sem tudi razumel, zakaj je naša živina čisto tako pomanjkljiva, da je ne marajo mesarji.

Vprašam gospodarja, če bo vse leto krmil suho. „Ne,“ reče, „ko bo otava malo porastla, bomo krmili zopet zeleno.“ Ni pomislil dobri gospodar, kako tako menjavanje živini škoduje, kako potrebno je, da vsak prehod od zelene na suho in od suhe na zeleno krmo izvršimo **prav polagoma**, da se prebavila privadijo novi krmi in da živina ne hujsa. Ne glede na to, da bi moralo veljati pravilo, da poleti krmimo izključno zeleno.

Na Štajerskem, kjer imajo kmetovalci še prostranejša zemljišča, se da, ne da bi bilo treba občutno omejiti pridelovanje žita, vsekakor obrniti znaten del njiv za **pridelovanje zelenih krmil**, tako da tudi v letih ne prevelike suše ne bo treba krmiti suho. Rajše za žito **manj** njiv, te pa bolje obdelati in bomo imeli dosti žita za domačo rabo, pa tudi dosti zelene krme za živino v poletnem času.

3. Slabi svinjaki in napačno krmljenje svinj.

Koliko smo že poudarjali: svinjaki naj bodo pozimi topli in suhi, poleti pa hladni. In vendar naletim nedavno pri večjem kmetovalcu v dolini na svinjake, ki so bili šele letos spomladi zgrajeni po starem načinu: vsak oddelek oz. koč zase zidan in obokan, od vsake strani zid, spodaj zid, zgoraj zid, brez vsakega okna — prava grobnica. Živali so naravnost žive pokopane. Edino takrat vidijo svetlo, ko se kida gnoj ali če jih slučajno spušča na dvorišče. Edina prednost take grobnice, ki ima vsaka posebna vrata na gnojišče, je, da se prihrani nekoliko dela pri izkidavanju gnoja. Vendar ta prednost nikdar ne more odtehtati škodljivega vpliva ter mrzlih, vlažnih in temnih svinjakov na zdravje, in zdravje je pri svinjah glavno in odločilno za rast in razvoj ter dobičkanost živali. Posvetujte se torej pri napravi ali preureditvi svinjakov s pristojnim kmetijskim strokovnjakom ali kakim absolventom kmetijske šole, ki je dober praktik.

Ob omenjenem svinjaku se dalje nahaja svinjska kuhinja in v kotlu kipi in vre na moč neka trava. „Kaj kuhate, mati?“ vprašam. „Samo perje od pese in nekaj kopriv kuham za svinje.“ „Pa redno in vse kuhate?“ „Seveda! Kako pa drugače?“ začudeno de gospodinja. In videti bi morali s kako pozornostjo in zanimanjem je sledila izvajanjem, da je za svinje najboljša surova hrana — razen krompirja —, da je v poletnem času za svinje najboljša mlada surova detelja in poleg po potrebi mogoče nekoliko zdrobljenega nekuhanega žita, da pokladamo krmno kot prazno pijačo, kakor dosedaj, ampak kot gosto kašo, ki jo morajo živali žvečiti, da damo potrebno vodo čisto posebej brez primesi kakih otrobi ali moke

oz. kakega krmila, da tako krmiljene živali ne žvečijo lesa in korit, da so bolj zdrave, se bolje redijo itd. In vsa vzhičena pripomni gospodinja: „Pa koliko dela in drv bi si prihranila, če bi odpadlo to neprestano kuhanje za svinje!“

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 3. Ob času mlatve se ponovno obravnava vprašanje o hranilni vrednosti žitnih plev kot krmilo nasproti slami in senu. **Kakšna je redilna vrednost žitnih plev?** (A. G. v P.)

Odgovor: Žitne pleve, v katerih je bilo do mlatve spravljeno zrnje, so bogatejše na redilnih snoveh in tudi lažje prebavljive nego slama. Najbolj dragocene so ovsene in ječmeneve pleve; njim sledi pšenične, najslabše so ržene. Če primerjamo njih škrobno vrednost z ono dobrega sena, ki je 31, ovsene slame 17, pšenične slame 11, dobimo škrobno vrednost ovsenih plev 28.6, ječmenovih 24.5, pšeničnih 24.3 in rženih 22.0. Torej je njih vrednost enaka nekoliko slabšemu senu. Vendar moramo pri pokladanju plev paziti, kajti v njih je marsikaj nerabnega in celo škodljivega. Zato jih je najbolje pripraviti in zmešati z rezanico ali z drugo krmo. L.

Razno.

Razstava kuncev. V dneh 29. avgusta do 8. septembra 1931. se vrši o priliki jesenske razstave na Ljubljanskem velesejmu poleg perutninarske razstave tudi razstava kuncev. Vsi kuncerejci se vabijo, da se udeležijo te razstave in da najkasneje do 18. avgusta t. l. pošljejo tozadevne prijave odseku za rejo kuncev Kmetijske družbe v Ljubljani. V prijavi se mora navesti število živali, ki jih želi rejec razstaviti, pasmo, spol, starost (v mesecih), ev. prodajno ceno in število kletk, na katere vsak razstavljalec reflektira. Na pozneje došle ali nepopolne prijave se odsek ne bo mogel ozirati. Razstava se zaradi pomanjkanja prostora ne bo mogla vršiti v tako velikem obsegu kakor lansko leto, zato se bodo pripustili k razstavi le res samo prvovrstni, odrasli plemenski kuncji, mladiči pa le v toliko, kolikor bo na razpolago prostora. Obenem se bo vršila v posebnem oddelku tudi razstava kunčjih kož in izdelkov iz njih. Vsi kuncerejci, ki imajo neustrojene, ali ustrojene kože, ali že gotove izdelke iz kož ali volne, naj jih prijavijo za razstavo. Vsa natančnejša navodila in pojasnila daje Kmetijska družba v Ljubljani, odsek za rejo kuncev.

Živinorejska zadruga v Starem trgu pri Rakeku, kot prva na Notranjskem, ustanovljena l. 1929, je še malo znana. Ima sedaj 43 članov, 17 v rodovnik vpisanih krav in 2 monta-

fonca z izbornim rodovnikom (zveze za vzrejo montafoincev-Graz). Višje ležeči južni del Notranjske ima dobre pogoje za živinorejo in izvrstne živinorejce. Že od par desetletij nazaj so za domačo sivo goved uporabljali večkrat montafoince, od l. 1929. sta montafoince Jaro in Darij, last živinor. zadruga, zaplodila krasno pleme. Zlasti starejši Jaro, zdaj star 3¼ leta, najbrže ta čas najtežji in najlepši bik Dravske banovine, tehtta 1070 kg in je izredno močnih in proporcionalnih oblik. Njegov rodovnik: I. Egon—Livia (letnih 5737 kg mleka), II. Mikuš—Elza (5142 kg), III. Moko—Mirka (4618 kg), IV. Level—Montl (4032 kg), V. Panter—Lea (6395 kg). Dasi Jaro nima obroča v nosu, ga oskrbuje (na Marofu graščine Snežnik) in spušča ženska roka. Navzlic teži opravlja brezhibno svoj posel in ima zdrave, kratke parklje. Skokov povprečno 10 mesečno. Krme 24 do 27 kg finega sena in detelje dnevno. Stalno dobiva zmerno tudi porcijo soli in klajnega apna. Piti hodi na vojo. Mlajši Darij je manjši, lažji, ima obroč v nosu, tudi izvrsten rodovnik. Kupljena julija 1929, od ge. Jelke Starè, graščina Kolovec pri Kamniku. Kdor bi želel kupiti naraščaj teh živali bi moral to naznaniti Živinor. zadrugi in čakati, ker je sedaj vse oddano. Cene zmerne.

Poraba mleka v Ljubljani se dviga. Kakor je iz poročila mestnega dohodarstvenega urada razvidno, se je v prvem polletju t. l. uvozilo v Ljubljano 3,458.000 l mleka. To iznosi na dan 19.105 l ali na prebivalca 0.32 l. Dasi je to malo, vendar se konsum mleka dviga, ker se je lansko leto uvažalo le 18.000 l mleka dnevno.

Moderne naprave za mleko v steklenicah so si nabavile Osrednje mlekarne v Ljubljani in temu primerno preuredile tudi svoje prostore. Oficielna otvoritev je bila v soboto, 1. avg. 1931.

Menda tudi za nas velja. V Knittelfeldu na Zgornjem Štajerskem so se združile vse mlekarske zadruga tamkajšnjega okrožja v Okrožno mlekarno, r. z. z. o. z. Ta bo organizirala zbiranje mleka na eni ter odpošiljanje istega na Dunaj na drugi strani. Računi se z dnevno oddajo 10.000 l. Namesto dosedanjega načina prevoza v vrčih se bo mleko prevažalo v mlečnih tankih, s čemer bodo samo pri voznini prištedili po 12 par pri litru. Naši vaški baroni bodo seveda še naprej govorili: „Svoje mlekarne bomo sami komandirali.“

Na 100 prebivalcev pride na Danskem 46 molznih krav, na Holandskem 14, v Nemčiji 16, na Angleškem 7.

Hamburg s priležimi mesti (Altona, Wendsbeck ter Harburg-Wilhelmsburg), ki štejejo skupno 1,517.000 prebivalcev, porabi dnevno 462.000 l mleka, kar daje točno 0.3 litra na prebivalca.

Gozdarstvo.

Jesenska saditev v gozdih.

Ing. A. Š.

Najugodnejši čas za posajanje gozdnih sadik je spomladanski. Na strani 199. „Kmetovalca“, letnika 1912. sem opisal mnenje, ki ga je izrazilo pred tridesetimi leti neko gozdarsko preizkušališče; trdilo je, da saditev jeseni ni tako uspešna, kakor spomladi. Vkljub temu se bomo morali odločiti za saditev tudi jeseni, če imamo veliko praznega sveta in posék v gozdu pogozditi in bi vsega dela ne mogli zmagovati na spomlad. Le na prisojnih pobočjih je odsvetovati jesensko sajenje, ker na takih krajih rad prav zgodaj na spomlad srež dvigne sadike, tako da je del korenin v zraku, namesto v zemlji, vsled česar se jih potem veliko posuši. Sadike spomladanske saditve pa se do zime toliko ukoreninijo v zemlji, da jih srež ne more dvigniti.

Macesen, ki spomladi v gozdnih drevesnicah jako zgodaj požene, je dobro saditi v jeseni. Ako dobimo za visoke kraje sadike, vzgojene v nižinskih drevesnicah, jih moramo zagrebsti na senčnatem in vlažnem kraju, ker jih v visoko ležečih planinskih krajih zaradi snega ne moremo takoj posaditi na poseke. Tej nepriliki se izognemo z jesensko saditvijo.

Letos se vsled lesne krize manj lesa seka, ker ga je težko in le za nizko ceno možno prodati. Zato bo marsikdo imel letošnjo jesen malo posla in dovolj časa. Porabi naj ga za sajenje gozdnih sadik na prikladnih, osojnih prostorih, goljavah in posekah v svojem gozdu.

Gozdne sadike si more gozdni posestnik po primernih cenah nabaviti iz javnih gozdnih drevesnic, ki jih oskrbuje gozdarsko osebje občeprednih ob-

lastev. Vsakdo naj skuša dobiti sadik v najbližji teh drevesnic. Imamo jih: v Ratečah na Gorenjskem, v Stari Loki pod Strahlovim gradom, v Kamniku poleg železniške postaje pod Zapriškim gradom, v Gorenji vasi pri Logatcu, v Kočevju na Marofu, v Bršljinu pri Novem mestu, v bližini Hotemeža pri Radečah pod Zidanim mostom, v Črnem potoku pri Šmartnem za Litijo, v bližini Celja, v Radmirju pri Gornjem gradu, pri Slovenjgradcu, v Ptujju blizu Drave, v Šmarju pri Jelšah in v Fazaneriji pri Murski Soboti. Če v posamezni drevesnici zmanjka sadik, se jih bo priskrbelo iz druge.

Naročniki naj pišejo dopisnico pravočasno šumarskemu referentu ali pa gozdarju pri sreskem načelstvu, odnosno slednjemu samemu. Take vloge so kolka proste. Sadike naročijo posestniki lahko tudi pri domačem županu, ki ima na razpolago posebno priglasilno polo. Treba se je le dovolj zgodaj pobrigati.

Cene sledečih glavnih lesnih vrst za **tisoč** komadov so sledeče:

Smreke, semenke, 3 letne 100 Din, 4 letne 110 Din; smreke, presajenke, 4 letne 125 Din, 5—6 letne 135 Din; macesen, semenke, 2 letne 140 Din; črni bor, semenke, 2 letne 70 Din; gozdni, navadni bor, semenke, 2 letne 90 Din; gladki bor, semenke, 2 letne

130 Din, akacija, semenke, 1 letne 110 Din; črne jelše semenke, 1 letne 120 Din.

Dobijo se tudi druge vrste sadik, kakor jelke, zelena duglazija, japonski macesen, navadni jesen, domači kostanj, kanadska topola, navadni in rdeči hrast, javor, in dr.

Sadike je treba plačati že ob naročilu in se v to svrhu dostavijo posebne poštno položnice. Na kesnejša plačila se ni mogoče ozirati, ker maloštevilno gozdarsko osebje nima časa, da bi pri stotinah naročnikov imelo zastanke v evidenci. Vsled računskih predpisov se morajo izkupila pravočasno obračunati za vse naročnike skupaj in so zato izjeme zaradi odplačila nemogoče.

Kakor vsako leto, tako se bo tudi letos oddala gotova množina sadik brezplačno ozira vrednim, siromašnim gozdnim posestnikom, posebno takim, ki so trpeli škodo po vremenskih nezgodah in po ognju.

Ker je železniška tarifa za prevoz sadik v primeri s ceno sadik visoka, se svetuje posestnikom, ki jim je bila dobava sadik zagotovljena, da se pri županstvu med seboj domenijo in pošljejo voznika do gozdne drevesnice, da jim pripelje sadike. (Pred par leti ni bilo za prevoz gozdnih sadik po železnici ničesar plačati.)

Zadružništvo.

Ustanavljajmo kmetijske strojne zadrug.

Dr. Basaj.

(Dalje in konec.)

Stanje kmetijsko-strojnih zadrug.

Kako stojimo danes s kmetijsko-strojnimi zadrugami? Po statističnih podatkih jih je bilo koncem lanskega leta v Sloveniji vsega skupaj le 45. Število je gotovo odločno premajhno. Res, da imajo marsikje tudi podružnice Kmetijske družbe najpotrebnejše kmetijske stroje. Vkljub temu moramo reči, da bi morala imeti kmetijsko-strojno zadrugo vsaka občina, večje občine pa celo po več. Če bi se približali temu idealu, potem bi morali imeti ne 45, ampak veliko preko 1000 strojnih zadrug. Zaradi popolnosti bi omenili, da imajo v nekaterih krajih tudi še rajajenske hranilnice in posojilnice kake kmetijske stroje, ki jih prepuščajo v uporabo svojim članom.

Nasproti temu pa je žalostno dejstvo, da marsikje najdete vas, kjer ima vsak posestnik svoje stroje, tako da je toliko slamoreznic v vasi, kolikor je posestnikov, in skoro toliko tudi mlatilnic. Preko teh dveh strojev pa posameznik običajno že ne pride. Seveda je pa žal še veliko več vasi in krajev, kjer kmetijskih strojev, tudi najpotrebnejših, sploh ni ali jih ima kvečjemu par najboljših posestnikov v vasi.

Več zadrug in z večjim strojnim inventarjem!

Današnja gospodarska kriza nas zato sili, da začnemo z organizacijo kmetijskih strojev ter mrežo kmetijsko-strojnih zadrug zaenkrat vsaj toliko zgoštimo, kolikor gosta je mreža kreditnih zadrug. In drugo, da gremo za tem, da imajo kmetijsko-strojne zadrug ne le večjo mlatilnico in slamoreznico, temveč po možnosti vse stroje, ki jih kmetijsko gospo-

darstvo zahteva. Omenjamo zlasti trijerje, ki so že precej v rabi, dalje stroje za košnjo, za setev, za žetev, ki so še prava redkost, gnojnične sesalke, zlasti boljše na motorni pogon, moderne pluge, brane, cirkularne žage itd.

Še trije razlogi za zadružno skupnost.

Pri nas so zlasti trije razlogi, ki prav posebno velevajo, da glede nabave in uporabe strojev hodimo po poti zadružne skupnosti.

1. Pri nas prevladuje mala, kvečjemu srednja kmetija. Za tako kmetijo pomeni nabava dragih kmetijskih strojev, kakor smo že zgoraj poudarili, mrtev kapital. Stroji v teh razmerah pridejo do zadostne uporabe le v zadružni skupnosti.

2. Pri nas je razvita industrija in obrt, ki vleče delavce v vedno večjem številu v mesta in industrijske kraje. Delavci in posli so zato dragi in še jih je težko dobiti. Njih delo moramo zato v čim večji meri nadomestovati s troji.

3. Napredujoča elektrifikacija dežele pa nam je naravnost bližnja priložnost za uporabo kmetijskih strojev. Električna sila je običajno najpripravnejša in tudi najcenejša pogonska sila za razne vrste kmetijskih strojev. Električni daljnovodi prihajajo v vedno večje število kmetijskih občin. V vsakem takem primeru bi bilo potrebno, da se najdejo možje, ki stopijo na pot zadružne skupnosti in napravijo korake za ustvaritev strojne zadrug. Ni prav, da gredo boljši posestniki in si nabavijo lastne motorje in lastne kmetijske stroje. To je negospodarsko. To je zapravljanje denarja. Tako postopajo ljudje, ki ne znajo ceniti kapitala, ki v gospodarstvu postopajo, kakor bi bil to sport ali luksus.

Na koncu navajamo še en razlog za ustanavljanje strojnih zadrug. Živimo v času krize. Kmetijski

pridelki se težko vnovčujejo in za nezaslišano nizke cene. Zato vseprek kmetom primanjkuje denarja. Vkljub temu pa gospodarstvo ne sme stati. Gospodarski napredek mora iti naprej in zato so mogoče ti časi splošne gospodarske krize najbolj pripravni,

da začnemo ustanavljati strojne zadrage. V posameznem kmetu bo gotovo veliko **več pripravljenosti za zadružno skupnost**, ako že ni dosti zmisla zanjo. Vsem pa, ki ste to prečitali in ste dobre volje, kličem: „Sklenite in izpeljite!“

Gospodinjstvo.

Kako olajšati ženi gospodinjsko poslovanje.

(S. I. G.)

(Dalje in konec.)

Važno je tudi, da znamo pravilno razvrstiti opravilo; zlasti v kuhinji. Omaro z zalogami, moko, mastjo in drugim imejmo v bližini štedilnika. Istotako omaro s posodo in orodjem, da imamo hitro pri roki, kar potrebujemo pri kuhanju. Blizu omare za posodo bodi pomivalnik, da nam ni treba pri pospravljanju prenašati posode.

Dostikrat nam praktično razvrstitev ovira neumestno vstavljeno okno ali vrata. Zato je nujno potrebno, da upošteva arhitekt pri napravi načrta želje in zahteve gospodinje, da se s skladnostjo in lepoto družijo tudi praktična uporabnost prostorov.

Če hočemo, da gre delo nemoteno od rok, moramo skrbeti, da imamo v uporabi orodje in posodo najboljše kakovosti, kar se tice materiala in izdelave in da se nahaja vedno v dobrem stanju. Poškodovana posoda, skrhani noži, obrabljene kuhalnice zavirajo delo v kuhinji prav tako, kot slabo nasajene motike ali grablje s polomljenimi zobmi delo na vrtu in polju.

Veliko časa in truda prihranimo z uporabo gospodinjskih strojev. Da je obratovanje z istimi tako malo udomačeno v gospodinjstvu, niso krive le gospodinje, ampak v veliki meri industrija, ki nudi dostikrat blago dvomljive vrednosti. Po parkratni uporabi stroj odreče in se z nevoljo vrže med staro šaro. Po drugih državah poslujejo kmetijsko-gospodinjska društva, ki imajo posebne komisije za presojo gospodinjskega orodja in strojev. Gospodinjam priporočajo, da kupijo le one predmete, ki jih je komisija odobrila. Od tvornice zahtevajo, da mora imeti vsak stroj in orodje znamko in ime tvornice, kjer je bilo izdelano, da dobi gospodinja nadomestne dele, če se kaj obrabi ali drugače poškoduje. Večje stroje ali take, ki se uporabljajo le par dni v letu, kakor nože za rezanje zelja, stiskalnice, nabavijo gospodinje skupno ali pa jih omisli društvo, ki jih posoja proti mali odškodnini posameznim članicam.

Če bi gospodinje bolj poudarjale svoje zahteve in bile izbirčne v nabavi gospodinjskih predmetov, bi se kmalu pokazal preokret na bolje in industrija bi posvečala temu vprašanju večjo pozornost kakor doslej. Uvedba strojev in drugega pripravnega orodja, ki prihrani delo in čas, je nadvse važno zlasti za kmetijsko gospodinjstvo, kjer leži navadno vse breme domačih opravil na ramenih gospodinje in to še posebno v času nujnega poljskega dela, ko primanjkuje delovnih moči.

Stroj bo pa le takrat pomenil razbremenitev gospodinje, če bo glede rabe in poslovanja s stroji dobro poučena, da bo znala stroj pravilno sestaviti

ali poiskati vzroke nepovoljnega obratovanja in ga ne bo po prvem neuspehu obsodila za nerabnega.

Na uporabo in ravnanje s stroji moramo zlasti navajati zensko mladino po gospodinjskih sojah in tečajih ter ji vcepiti na podlagi lastnih izkušenj prepričanje, da pomeni dober stroj res znatno olajšanje gospodinjskega dela.

Pri nabavi sobne oprave dajmo prednost pohištvu z gladkimi ploškami. Prašenje izrezljane, z okraski obložene oprave je silno zamudno delo. Skrbimo vedno, da se lično ujema s praktičnim. Pri razdelitvi notranjih prostorov v omarah, v predalnikih, mora biti vsak kotiček in prostorček koristno izrabljen in vse pregledno razvrščeno, v posodah ali predeljenih predalih z napisji, da moremo hitro, brez iskanja dobiti kar potrebujemo.

Delo pri previsoki ali prenizki mizi utruja. Zato bi bilo dobro, če bi uvedli v kuhinje mizice, ki jih moremo poljubno znižati ali zvišati, primerno velikosti osebe, ki pri njej dela.

Delo pospešimo z dobro pripravo. Da gre n. pr. na dan kolin delo brez zastoja svojo pot, si moramo oskrbiti dovolj orodja in posode, vroče vode, pripraviti moramo nabrušene nože itd.

Pa tudi vsakdanja opravila, n. pr. kuhanje, nam bo šlo le takrat dobro od rok, če smo vse potrebno prej pripravili in ne begamo med kuhanjem za stvarmi, ki so nam potrebne. Vsa dela moramo vršiti po gotovem redu in načrtu. Tega si napravimo ob nedeljah, ko imamo več časa, za ves teden in porazdelimo opravke na posamezne dni in ure v dnevu. Tako bo čas dobro izkoriščen in delo nam ne bo zastajalo. Dobro storimo, če v glavnem določimo tudi jedilnik za posamezne dni, da si ne belimo vsak dan glave, kaj bi kuhali.

Dalje je dokazano, da porabimo pri delu, ki ga opravljamo stoje, trikrat več telesnih sil, kakor če pri delu sedimo. Če delamo sključeni, pa celo desetkrat več. Ker s tem nepotrebno zapravljamo moči in kvarimo zdravje, je prav, če se otresemo zastarelih nazorov in raznih predsodkov, ki smatrajo sedenje pri delu za znak lenobe. Snaženje zelenjadi, lupljenje krompirja, celo pomivanje posode in likanje perila moremo opravljati sede, ne da bi bilo delo zato slabše ali počasneje opravljeno. Zmanjšalo bi se pa s tem dober odstotek takozvanih gospodinjskih poklicnih bolezni, kakor so n. pr. nabreklost žil in otekle noge. Vsled velike utrujenosti po končanem dnevnem delu, ki je dostikrat posledica napornega stanja, izgubi marsikatera žena slast do jedi in postane sčasoma do neznosnosti nervozna.

S tem, da pazimo pri delu na gotove malenkosti, odpade veliko utrudljivega pospravljanja. Tako si n. pr. pri čiščenju zelenjadi ali lupljenju krompirja, pregnemo krilo s papirjem, na katerega odlagamo odpadke. Posodo s krompirjem ali zelenjavo, ki jo trebimo, imejmo na desni strani in v taki višini, da se nam ni treba sklanjati, ko segamo po njo. Skleda

za očiščena živila pa naj stoji na levici, da ne predevamo stvari iz roke v rok. Ko režemo zelje ali kaj drugega, podložimo desko s papirjem. Ko smo z delom gotovi, zgrnemo papir in stresemo otrebke v posodo za odpadke, ne da smo umazali obleko in mizo ali raztresli olupke po tleh. Ko imamo lonce na štedilniku, pripravimo z mize vso rabljeno posodo in orodje. Najbolje storimo, če vse, kar ne potrebuje posebnega snaženja, takoj pomijemo in pripravimo na določen prostor. Kuhinja z razmetano posodo napravi na prišleca neugoden vtis in je povod naraščajoče nervoznosti gospodinje. Posodo, ki je ne utegnemo takoj očistiti, spravimo v pomivalnik in jo nalijemo z mrzlo vodo, ki polagoma odmoči tudi prisušene in prižgane ostanke jedil. Nože in vilice zbrišemo začasno s papirjem, da zabranimo tvoritev rje.

Razno.

Kumare za ljudi, ki nimajo zob.

Zinka Mikuž.

Zelene kumare olupimo, odstranimo semena ter jih nastrgamo na strgalniku. Pridenemo strt česen, čebulo, osolimo, pokapamo s kisom in polijemo s kislo smetano ter dobro premešamo. Kumare na-

strgamo tik preden jih damo na mizo. Nikoli jih ne smemo ožemati. Take kumare so težko prebavne in s sokom odstranimo tudi najboljše, kar imajo.

Zelje s paradižniki.

Zinka Mikuž.

Sveže zelje narežemo na rezance ter ga osolimo. V kozici zarumenimo na razbeljeni masti drobno seseklano čebulo, pridenemo pripravljeno zelje ter ga dušimo pokritega, da se napol zmehča. Potresemo z moko in ko ta zarumeni, prilijemo v lastnem soku dušene, pretlačene paradižnike. Dobro premešamo ter pustimo vreti kraj štedilnika, da se zelje popolnoma zmehča.

Buče s paradižniki.

Zinka Mikuž.

Buče olupimo, odstranimo kar je mehkega, ter jih naribamo na strgalniku za kislo repo. V razbeljeni masti blede zarumenimo seseklano čebulo in prav malo moke, pridenemo buče, osolimo ter jih dušimo, da so napol mehke. Dodamo paradižnike, ki smo jih posebej dušili in pretlačili, in pustimo kraj štedilnika še počasi vreti. Pri tej prikuli nam je paziti, da ni preredka. Paradižnikov mora biti toliko, da je primerno gosta.

Družbene zadeve in razno.

Uradne vesti.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani, dne 10. julija 1931.

(Dalje in konec.)

4. Iz delovanja podružnic. Kmetijska družba šteje 399 podružnic, od katerih je le 295 imelo zadostno množino članov in izvolilo delegate. Vseh upravičenih delegatov je 387. Dosedaj je 250 podružnic poročalo o izidu občnega zbora, na terih se je izvolilo 330 delegatov. Nesklepčnih občnih zborov je bilo 9, dvomljivih 4, brez poročil 35. Za dan 19. julija je določeno, da se ponovno vrši 7 občnih zborov. Prečitale so se razne pritožbe, o katerih je glavni odbor razpravljal in storil primerne sklepe. O podružnici v Ljubljani, je poročal g. predsednik: Občnega zbora 29. maja t. l. se je udeležilo 16 rednih in 2 izredna člana. Ker je imenik članov od mestnega magistrata došel šele dne 19. maja, ko sta bila na potovanju uradno odsotna predsednik in ravnatelj, se je pri zborovanju izkazalo, da je isti netočen. Zborovalci so si glede na točko 1. § 37. dr. pr. prisvajali pravico, da določi občni zbor, kdo da je redni član, kdo izreden. Čeravno je predsednik opozarjal, da se s tem sklepom krši pravica glavnega odbora; ki je že določil v svoji seji dne 19. 5. v Celju, da vpokojenih kmetijskih strokovnjakov po pravilih ni smatrati za redne člane, so vztrajali zborovalci pri svojem sklepu ter tudi izvolili za predsednika in delegata vpokojenega kmetijskega strokovnjaka, ki po pravilih nima aktivne ne pasivne volilne pravice.

Ker je občni zbor podružnice prekoračil svoj delokrog in izvolil osebe, ki nimajo volilne pravice ter s tem kršil določila družbenih pravil, je glavni odbor soglasno sklenil, da se proglasi občni zbor z dne 29. 5. in na istem storjeni sklepi kot neveljavni ter da se razpiše ponovno občni zbor ljubljanske podružnice. V to svrhu je glavni odbor natančno pregledal imenik članov in vsakega posameznega sprejel za rednega, oziroma izrednega člana. Rednih članov je 58, izrednih pa 207.

Ker so bili protesti proti veljavnosti občnih zborov podružnice Ježica, Borovnica in Struge upravičeni, je glavni odbor odobril, da se ponovno vršijo in da jih bodo vodili

družbeni uradniki. Pritožbe nekaterih članov pri podružnici v St. Jerneju proti vršitvi občnega zbora, je glavni odbor oklonil, ker ni našel pravne podlage, da bi ga razveljavil. Slično je zavrnil tudi pritožbo članov podružnice v Ribnici kot neutemeljeno. Prošnji podružnice Trbovlje za kooptacijo izrednega člana šolskega upravitelja v pok. Voduška, je glavni odbor ugodil. Dalje je določil dan 31. jul. kot zadnji termin za predložitev zapisnikov občnih zborov. Pozneje priglašeni delegatov se ne bo priznalo. — Izvolil se je odsek v svrhu kontrole izvolitve podružničnih delegatov na podlagi došlih zapisnikov o občnih zborih iz odbornikov gg. Brulca, Steblovnika in Vesenjaka. — Prečital se je dopis policijske direkcije v Ljubljani, v katerem ta sporoča družbi, da se morajo v bodoče vsa zborovanja perutninarskega in kuncerejskega odseka objaviti le kot prireditve Kmetijske družbe. Odseki niso samostojna društva — juridične osebe, zato tudi ne morejo sklicevati občnih zborov. Glavni odbor je vzel ta odlok na znanje in odredil, da se o tem obvestijo odseki. — Da se delovanje na polju kuncereje nadaljuje, sedanje premoženje bivšega odseka upravlja ter na letošnji jesenski prireditvi na Velesajmu v Ljubljani izvede razstavo kunccev, je glavni odbor v zmislu § 24. družbenih pravil poveril vodstvo poslov petim članom, in sicer: gg. Hudalesu, Mejaču, dr. Dularju, Vrečarju in Plavšaku.

Prečitali so se razni predlogi podružnic in društev: 1. Vinarsko društvo je predložilo resolucijo Saveza hrvatskih vinogradara i vočara v Zagrebu glede izboljšanja pogojev našega vinogradništva. Glavni odbor je sklenil to resolucijo priporočiti. — 2. Predloge kmetijske podružnice v Celju zaradi lovskega zakona, skočnine za bike, za dovoljenje gojitve izabele, zaradi skladišča Kmetijske družbe v Celju, oprostitev trošarine od vina, ki ga potrebujejo kmetovalci itd., je glavni odbor vzel na znanje. — Predlog kmetijske podružnice Laško-Sv. Krištof z zahtevo temeljite izpremembe lovskega zakona, se je s primernim komentarjem zavrnilo. — 4. Predlog Konjerejskega društva v Ivanjkovcih, da veljaj članarina, plačana pri Konjerejskem ali Vinarskem društvu, ravnatako kakor pri Kmetijski družbi, nadalje, naj se Konjerejskemu društvu dovoli v „Kmetovalcu“ letno vsaj 24 strani, je glavni odbor po daljši debati odklonil. Prva točka je formalno za družbo nemogoča,

druga pa z ozirom na sklep uredniškega sosveta neizvedljiva. — 5. Predlog od gotove strani, naj tudi Kmetijska družba vzame v roke akcijo zaradi agrarne reforme, je glavni odbor odklonil. Pač pa naj se člani opozorijo v „Kmetovalcu“ na prijavni rok glede gozdov in pašnikov. — 6. V svrhu sestave slovenske kmetijske bibliografije, je Kmetijska družba stavila predlog, da se sestavi slovenska kmetijska književnost, ki bi se potem objavila v „Kmetovalcu“. Zainteresirali so se mero-dajni faktorji, kakor banska uprava in drugi, ki bodo sodelovali. Glavni odbor je vzel to odobrujoč na znanje. — 7. Ravnatelj je prečital spomenico na g. bana za omiljenje kmetijske krize. Glavni odbor jo je vzel z zadovoljstvom na znanje z naročilom, da se v celoti objavi v „Kmetovalcu“ ter predloži kabinetni pisarni in ministrskemu predsedniku.

Obravnavala so se razna **personalna vprašanja**.

V pretres so se vzele razne **prošnje za podpore**: 1. Osrednji protituberkulozni ligi v Ljubljani je glavni odbor dovolil 1000 Din podpore s priporočilom, da se ta akcija razširi tudi na kmetih. 2. Centralnemu mlekarškemu društvu se dovoli uporabo pisarniških prostorov pri družbi še za nadaljnje tri mesece. 3. Prošnji dipl. agr. Jamnika za podporo v svrhu izdaje knjige glavni odbor ni ugodil.

Glavni odbor je vzel na znanje, da bo Kmetijska družba sodelovala na jesenski prireditvi Ljubljanskega velesejma. Razstavili se bodo razni pridelki, kakor vino, zelenjava, med itd., ki prihajajo za tujski promet v poštev. Obenem bo tudi pregled selekcionirane perutnine perutninarskega odseka in kuncev.

Slučajnosti. G. Piber je poročal o težkočah, ki jih povzroča novi šolski zakon pri otrocih, ki so nad 14 let stari. Predlagal je, da se družba na odločilnih mestih zavzame za to, da se šolskim otrokom nad 14 let starim dovoli izstopiti iz šole, da lahko pomagajo na domu. Na osnovnih šolah pa naj se posveča večja pažnja pouku o sadjarstvu in kmetijstvu sploh. **G. Piber** je dalje stavil predlog, da se razen oprostivne carin na pluge in druge stroje upošteva tudi elektromotorje, ker je njih uporaba na kmetih čim dalje večja. Družba naj ima v tem pogledu v evidenci, ko se bo vlagalo prošnje na finančno ministrstvo. — Glede cimentiranja sodov je predlagal **G. Piber**, da se isto izvršuje pri meroizkusnih uradih vsaj dvakrat na mesec, da se potem zamorejo posestniki zvrstiti. Glavni odbor je vzel te predloge na znanje in odredil, da se ukrene potrebno.

G. Levstik je poročal o prireditvi banovinske sadne razstave v Ptuj, ki jo priredi tamošnja Sadjarska podružnica, dogovorno s SVD in bansko upravo. Razstava je silno velike važnosti za našo pokrajino, ker se bo razstavilo posebno sadje, namenjeno za izvoz. Glasom sklepa SVD se bo velik del te razstave prenesel tudi na drž. sadno razstavo v Beograd, odnosno v Čačak, ki se bo vršila koncem septembra. Ker imajo prireditelji te velike razstave, v kateri sodelujejo tudi zastopniki Kmetijske družbe, mnogo stroškov, je prosil, da podeli družba v ta namen primerno podporo. Po kratki debati je glavni odbor dovolil 5000 Din.

Ker ni bilo drugih predlogov, je gospod predsednik ob 14. uri zaključil odborovo sejo.

Popolde se je sestal odsek (gg. Brulc, Steblovnik in Venjak in družbeni uradniki), ki je razpravjal o pogodbi s tvornico Zorka o dobavi modre galice. Storili so se potrebni zaključki.

Isti odborniki so pregledali tudi od podružnic vposlane zapisnike in določene delegate in ugotovili njih upravičenost.

Gospodarske vesti.

Ljubljanski velesejm v jeseni. Letošnja jesenska prireditev bo imela zelo pester razpored in mnogo zanimivih oddelkov. Posebno važne bodo razne kmetijske razstave.

Gospodarski stroji in orodje bo razstavljeno v posebni skupini. Zastopani bodo izdelki naše države in inozemstva.

Naši kmetovalci bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si zberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipavanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja. Tako obsežne razstave kmetijskih strojev, kakor bo na letošnjem Velesejmu v jeseni, še ni bilo. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobilami, motorji in električnim tokom.

Novodobno gospodinjstvo. V okviru letošnjega jesenskega Ljubljanskega velesejma od 29. avgusta do 9. septembra, bo prirejena tudi posebna razstava pod geslom „Novodobno gospodinjstvo“. Razstava, ki jo priredi Splošno žensko društvo, bo dala razlago novodobnega racionalnega gospodinjstva in bo nazorna učiteljica našim gospodinjam in gospodinjskim pomočnicam.

Mlekarstva in sirarska razstava bo obsegala prodajo najraznovrstnejših mlečnih izdelkov, sira in masla, pa tudi propagando za večjo uporabo mleka v naših krajih. Ne le z zdravstvenih ozirov, temveč tudi s splošno gospodarskega stališča se hoče propagirati večjo uporabo mlečnih izdelkov in pokazati smotreno produkcijo zadružnim potom. Razstavo bo organiziralo Centralno mlekarstvo društvo v Ljubljani.

Čebelarstva razstava. Naši čebelarji bodo razstavili svoje letošnje pridelke. Dana bo vsakemu prilika, ki ceni uživanje medu, da se o pravem času oskrbi z medom. Ta del bo nudil tudi marsikaj poučnega, za kar se naši čebelarji najbolj zanimajo.

Ribje vališče in vzgajališče Dravske banovine v Boh. Bistrici bo pokazalo razne stadije razvoja ribje valitve in gojitve od iker do velike postrvi.

Razstava mesta Ljubljane. Razstava mesta Ljubljane je zamišljena tako, da hoče podati predvsem zaokroženo sliko današnje mestne uprave; poleg tega pa nameravajo prireditelji nuditi tudi bežne poglede v zgodovino mesta Ljubljane, zlasti v važne epohe te zgodovine in v sodobno kulturno in gospodarsko snovanje našega središča.

Veselo potovanje po Dravski banovini bo tujsko-prometna razstava v jeseni v svojem propagandnem delu. V tem delu bo mogel obiskovalec videti vsa znamenitejša letovišča in kopališča v malih modelih, verno posnetih po naravi. V tem oddelku bodo zastopani vsi trije načini prikazovanja pokrajine, to je kot relief, kot diorama in kot diorama v reliefu. Kdor ne pozna lepote Dravske banovine, ta jo bo spoznal in vzljubil na tujsko-prometni razstavi.

Razne vesti.

Prva razstava in sejm volne in konoplje v okvirju XVI. Zagrebskega velesejma. V času od 29. avg. do 7. sept. t. l. se vrši v Zagrebu na Velesejmu prva razstava volne in konoplja, združena s sejmom. Prireditev je zelo važna, zlasti že vsled dejstva, da se v naši kraljevini proizvaja letno nad 15 milijonov kg volne, ki se pod ceno v tuzemstvu razprodaja, izvažajo pa nič. Nasprotno k nam se uvažajo preko 600 milijonov dinarjev volnenih proizvodov, same volne pa za okoli 120 milijonov. Razstavljene bodo tudi vse pasme ovac, razne vrste volne in izdelki. Kdor se želi udeležiti te razstave kot razstavljalec, naj to čimprej javi upravi Zagrebačkok zbora.

Kraljev teden v Ljubljani. Mestna občina ljubljanska pripravlja s sodelovanjem Ljubljanskega velesejma, gledališke uprave, pevskih in glasbenih organizacij, tujsko-prometne zveze in strokovnjakov slavnostni teden v Ljubljani, ki se vrši od 29. avgusta do 8. septembra. Ogromne predpriprave so v polnem teku. Največje železniške prevozne olajšave in izredno pestra in zanimiva prireditev bo ta čas privedla v Ljubljano na tisoče tujcev iz vse države in inozemstva.

Za uredništvo odgovarja: ing. R. Lah. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnika nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani.

„HERAKLIT“

so edinstvene ognjavarne, izredno izolacijske, lahke gradbene plošče s katerimi

napravite Vaše hleve suhe in tople

Če ste napredno misleči kmetovalec in izkušeni živinorejec boste vedli te prednosti primerno vpoštevati. Z HERAKLITom zidate naglo, poceni in dobro. V zdravih, suhih HERAKLIT - hlevih se počuti Vaša živina dobro, vidno uspeva in pridobiva na teži. Vaše krave dajejo več mleka. — Novi hlevi iz HERAKLITa odgovarjajo najvišjim zahtevam sodobne tehnike za zidanje hlevov.

Stari manjvredni hlevi se popravijo in izolirajo z vzdajanjem HERAKLIT - ploščami. Stavbeni stroški so zmerni, ker lahko zidate brez pomisleka ob vsakem času. HERAKLIT - plošče se lahko obdelavajo, možno jih je žagati in z žrebeljmi pribiti. Plošče so lahke, zato transport v hribovite kraje ne dela nikakih težav. Odvoz od kolo-dvora opravite z domačo vprego. Zgradbe in prezidave opravite sami z domačimi hlapci. Pišite nam še danes eno dopisnico! V nekaj dneh ste v posesti obširnih pojasnil.

„MATERIAL“ Ljubljana, Dunajska c. 36

Telefon števil. 27-16

trgovska družba z o. z.

Brzojavke: Material.

Tone Vovk — Bled.

Fr. Berjak — Kranj.

Jos. Hladnik — Rakek.

SKLADIŠČA:

A. Čufer, Jesenice.

Jos. Klemenčič - Novo mesto.

D. Rakusch — Celje.

V. Kūhar — Maribor.

Viljem Dengg — Ptuj.

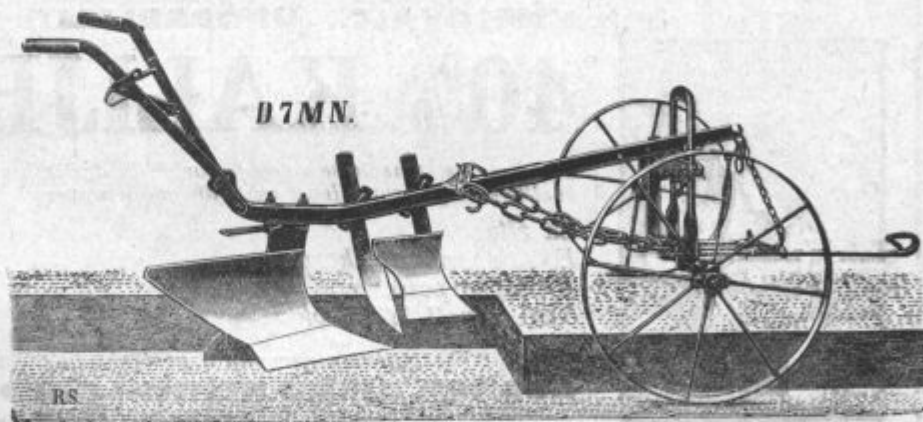
RUD. SACK

tovarna poljedelskih
strojev in orodja

LEIPZIG.

Podružnica: WIEN.

Sackove stroje ima v zalogi:
Kmetijska družba v Ljubljani.

Ustanovljena leta 1881

Celjska posojilnica

d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Sprejema hranilne vloge, daje posojila. Izvršuje
vse denarne posle.

Lastna glavnica in rezerve Din 14.500.000

Podružnici:

Maribor, Aleksandrova cesta 11

Šoštanj, (v lastni hiši)

Tajnost uspeha

pri uničevanju škodljivcev na sadnem drevju je

GARKON

TVORNICA „GARKON“
d. z o. z. v Celju

(Dobi se tudi pri Kmetijski družbi v Ljubljani.)

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodneje kupite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

Proč s plevelom!

Plevel, ki nam prinaša vsako leto ogromno škode, lahko zatremo z neoljenim apnenim dušikom. **Pobliže** glej članek v „Kmetovalcu“ števil. 7. **Naročila sprejema:**

Tvornica za dušik d. d., Ruše
in Kmetijska družba. Naročila se lahko izvršijo tudi preko občin.

KMETOVALCI, UPORABLJAJTE PRI GNOJENJU VEDNO

40% KALIJEVO SOL

ker samo na ta način se poleg fosfornih in dušičnih gnojil dosežejo največji pridelki prvovrstne kvalitete in je rentabilnost umetnih gnojil sigurna. — Gnojite sedaj v jeseni **na orali!**

Za žita	50—80 kg	} 40% kalijeve soli
Deteljo, travnik, koruzo	100—120 kg	
Krompir, peso, repo	120—150 kg	
Trto, hmelj in sočivje	150—200 kg	

Vsa potrebna navodila o gnojenju z umetnimi gnojili Vam da brezplačno:

AGRIKULTURNO KEMIČKI URED ZA KALIJEVO GNOJENJE
Zagreb, trg burze 3/II.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neom. zavezo
V LJUBLJANI

obrestuje vloge in daje posojila in kredite pod najugodnejšimi pogoji. Svoje prostore ima tik za franšiskansko cerkvijo v lastni palači. Miklošičeva o. g.

HRANILNE VLOBE ZNAŠAJO NAD 190 MILIJONOV DIN.

MASTIN

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdomno

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače, posebno klanove živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti »MASTINA« so brezštevilna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din.
10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY
LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotovža.)

Kmetovalci in sadjarji!

Tovarna Lorber & Comp

v ŽALCU, Dravska banovina

Vam nudi najcenejše in najboljše sadne mline v nakup. Vsi železni deli naših sadnih mlinov, ki pridejo v stik s sadjem pri mletju, so najsolidnejše galvanično pocinkani, tako, da ostane sadje vedno popolnoma čist. — Gonilna moč strojev: večje stroje dve osebi, manjše pa ena oseba z lahkoto žene.

Kapaciteta naših strojev: z enim velikim strojem se izmelje v pol ure sadja za 300 litrov, z enim malim strojem pa v istem času za 150 litrov sadjevca.

Vsi rezervni deli pri nas kupljenih strojev so vedno v zalogi, ali se po želji takoj naredijo.

Naših sadnih mlinov kakor tudi slamoreznic je že na tisoče in tisoče med našimi kmetovalci v rabi v največje zadovoljstvo

Cena za sadne mline: veliki Din 2000.—, mali Din 1000.— franko Žalec. — V naši tovarni v Žalcu so sadni mlini na vpogled, kjer se dobijo še ostale informacije.

Kmetijska in gozdarska razstava

na

Dunajskem jesenskem

Velesejmu

(Wiener Herbst - messe)

od 6.-13. sept. 1931

Vrtnarska razstava / Razstava avstrijskega žita / Razstava avstrijskega ječmena / Razstava kmetijskih preizkušališč / Razstava malih živali / Posebna razstava žitočistilnih strojev, mlatilnic, stroji za travništvo, stroji za krompir in repo / Poljedeljski stroji in orodje.

Zvezna vinska razstava s poskušnjo.

Znatno znižane vozne cene na tu in inozemskih železnicah, po Donavi in pri zračnem prometu. Brez vizuma se lahko prekorači avstrijsko mejo, če imate sejmsko vstopnico in potni list. — Vsa pojasnila in vstopnice po 50 dinarjev dobite pri:

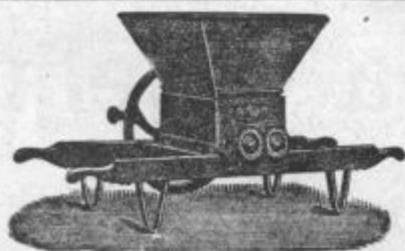
„Wiener Messe“ A. G., Wien VII.

in pri vseh avstrijskih konzulatih, kakor tudi pri za stopstvih „WIENER MESSE“ v vsakem večjem kraju

Superfosfat

daje pri jesenski setvi najbogatejši pridelek in najboljšo kakovost žita.

Brez superfosfata
➡ ni zrnja!

GOSPODARJI!

PRED NAKUPOM VAŠIH GOSPODARSKIH STROJEV OBRNITE SE NA

K. & R. JEŽEK

TOVARNA GOSPODARSKIH STROJEV, LIVARNA ŽELEZA IN KOVIN

MARIBOR - MELJE 103

PRVOVRSTNI IZDELKI
POPOLNO JAMSTVO - NIZKE CENE - NA OBROKE

Hranilnica in posojilnica hišnih in zemljiških posestnikov

Ljubljana, Salendrova ul. št. 6.

Sprejema vloge na knjižice proti 5 1/2% brez odpovedi, proti 6 1/2% na 3 mesečno odpoved.
— Obrestovanje od dneva vloge do dne dviga. — Rentni davek plača sama. — Daje posojilo pod ugodnimi pogoji.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.
Upravništvo ne prevzame posredovanja.
Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Oblastveno koncesionirana šoferska šola

Gojko Pipenbacher, Ljubljana, Gosposvetska c. 12.
Zahtevajte informacije! 34

Brinje, in slive za žganjekuho

oddaja po ugodnih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana,
Emonska cesta 2. Zahtevajte ponudbo. 87

Kje je denar

najbolj varno in dobro naložen? V novi „Hranilnici in posojilnici hišnih in zemljiških posestnikov v Ljubljani“, Salendrova ulica 6. Zahtevajte položnico. (Glej inserat!) 168

Trdovratno zaprtje

hemeroide, črevesne katarje, napetost, bolečine v bokih odstraniš s prirodno „Franz Josef“ grenčico, ako zjutraj in zvečer spiješ malo kupico. Znanstveniki zdravilne vede trdijo, da je „Franz Josef“ grenčica uporabljiva celo pri ranjenem črevesu, brez vsakih bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špece-rijskih trgovinah.

10 ton slame

lastnega pridelka in dva žrebca, 8 in 9 let stara, zdrava, event. z vprego, ima po zelo nizki ceni na prodaj: Ivan Rak, veleposestnik, Velenje. 228

Kupim bencin-motor

dobro ohranjen, 4–5 konjskih sil. Ponudbe je poslati na Jože Podobnikar, Osredok 6, p. Dobrova pri Ljubljani. 234

500 dinarjev tedensko plačamo

zgovornim osebam z številnimi poznanstvi. „Perssons“, Ljubljana, poštni preda 307. Znamko za odgovor. 214

Gepelj na prodaj,

v dobrem stanju, močan, ima 6 m dolge štange.
Prijava na: Suhadolnik Franc, Borovnica 44. 232

Hrastovi sodi!

Prodajam več novih hrastovih sodov od 70 do 700 litrov. Jože Orehovec, Bela, Motnik. 231

Nemška stavbena razstava v Berlinu 1931

Na veliki nemški stavbeni razstavi, katera je bila v Berlinu od 9. V. do 2. VIII. 1931, je bila dodeljena od razstavnega ocenjevalnega odbora nagrada pruskega poljedelskega ministrstva izvornici heraklita „Deutsche Heraklith A. G.-Simbach“. To visoko odlikovanje je ponovni dokaz vsestranskega priznanja izredno lahkih izolacijskih gradbenih plošč „Heraklith“, katere so tudi pri nas vpeljane in so se zelo dobro obnesle. (Glej oglas „Heraklith-plošče“). 236

Diplomirani vinogradnik

neozenjen, vojaščine prost, dobi s 1. oktobrom 1931 nameščenje. Plača po dogovoru. Naslov pri upravi „Kmetovalca pod štev. 235.“ 235

Ekonom,

izvežban v vinogradništvu in sadjarstvu, pa tudi v splošnem gospodarstvu, starejša oseba, samska, najde trajno zaposlitev. Plača po dogovoru. Dopisi na Robič Lina, vinogradništvo, Hrastje, p. Limbuš pri Mariboru. 233

Mozaični tlakovi,

stopnice, ograje, cevi, podboji. Cementarna I. Gostinčar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani. 144

Slamorenico,

ročno, popolnoma popravljeno, prodam. Kolo 130, ustje 32 cm. Peter Jošt. Naklo 17 pri Kranju. 230

Posestvo

se odda v najem, obstoječe okrog 60 oralov nlij in travnikov za več let — proti 50–60 odstotkov celokupnega pridelka in izkupičku z vsa živino in inventarjem. Naslov: Josip Telban, Bistra pri Vrhnikih, p. Borovnica. 229

Energičen oskrbnik

z večletno prakso na Češkem, kateri je tam pridobljene izkušnje dobro prilagodil našim razmeram, bi rad spremenil sedanje mesto. Najraje kjer bi bil popolnoma samostojen. Povzdigne Vaše posestvo. Zmožen kavčije. Cenjene dopise prošim na upravo „Kmetovalca“ pod Vztrajnost štev. 215. 215

Vsa zdravila za ljudi in živino

narocajo lahko iz lekarne na Vrhniki. Posebno priporočamo: stoevarjevo Aromaticno zezeznato tinkturo, priznana najboljša sredstvo zoper stoe-krynost, slabo prebavo in oslabeost. Je boljša kot vsako zezeznato vino! Pol litrska steklenica 20 Din. Narociti in porabiti je 3 steklenice. Zeločni prašek, ki učinkuje pri zeločnem kašaru, to je pri tiscanju in bolečinah v zezodcu, zezodnem krču, kislem izpahovanju in bruvanju. Skatija 20 Din. Tussocel sirup zoper pijacne bolezni. Oblazuje kašelj, izčisu pijuca in dviga tek. 1 steklenica 40 Din. Nervocel, ki vsebuje kofej, železo in fosfor. Deluje odlično pri živčnih boleznih, utrujenosti in nervoznosti. Okrepi in vrne tek. Steklenica 40 Din. Za domače zivati: Saonikarjev zdravilni prašek za prasice. Sigurno zdravilo zoper bolezni na prebavilih, ki čisti in odvaja kažne bacije. Pospejuje tek in reajo zivati, ter zabram izbruh rdečice. Zavoj 12 Din, 10 zavojev 100 Din. — Bosulin svečice. Edino zdravilo zoper stramčno vnetje pri govedih. Zanesljivo zoper jalovost krav in jetic. Skatija z 12 svečicami 50 Din. — Fruktakararicen prah za konje. Izkuzkušeno zdravilo zoper konjski kašelj, težko dihanje in izgubo teka. Skatija 20 Din. Lekarne pri „Angelju Varhu“ na Vrhniki štev. 96. Imenovanih zdravil se ne dobi nikjer drugod, zato narocajte najravnost od mene! Na vsa vprašanja odgovorjam brezplačno! Pri večjih narocitih popust!

Nove knjige:

Gospodarji in gospodinje!

Ni vse eno, kako se v teh težkih časih hrani Vaša družina!

Mleko je najidealnejša, najpopolnejša in najcenejša hrana, ki bi moral biti vsak dan na Vaši mizi, v taki ali taki obliki.

Ne prodajajte mleka, ako bi imeli potem kupovati kavo in čaj, ampak izpopolnite se v pripravljanju mlečne hrane.

„Pripravljanje mlečne hrane“ je knjižica za Vas.

Knjižica vsebuje 103 recepte za pripravo mlečnih jedil, in je namenjena vsem stanovom, predvsem pa mora priti v roke vsakemu naprednemu dekletu in gospodinji.

Narocite jo pri „Centralnemu mlekarskemu društvu“ v Ljubljani, ter se potrudite, da se po vsem Vašem okolišu razširi. Cena Din 3, priložite znamke. Preprodajalec popust.

Z večjo uporabo mleka pomagamo našemu narodnemu gospodarstvu, pospešujemo ljudsko zdravje in najuspešneje pobjamo alkoholizem.

Pravila za vplačevanje vojnice,

prevedel iz srbohrvaščine na slovenski jezik in s pojasnili v davčnem pogledu priredil Damijan Viktor, višji davčni kontrolor v Ljubljani. Knjižica je oblastveno odobrena ter je dobro uporabljiva za razne urade, za zastopnike ter za davčne zavezanca, da morejo kontrolirati upravičenost in pravilnost odmeru vojnice. Brošura se dobi v vseh knjigarnah za ceno 10 Din. 212

Kmetovalci! Vaš denarni zavod je

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-
posestnikov z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri
Ljudski posojilnici ne plačajo rentnega davka.

Stanje hranilnih vlog nad Din 100.000.000.—